

Ελευθερόπολις

ΤΡΙΜΗΝΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΩΝ ΑΡΜΕΝΩΝ ΑΠΟΚΟΡΩΝΟΥ ΧΑΝΙΩΝ

ΧΡΟΝΟΣ 14ος, ΦΥΛΛΟ 54ο, ΙΟΥΛΙΟΣ, ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ, ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2009, ΤΙΜΗ 0,01 ΕΥΡΩ, ΣΟΥΛΙΟΥ 124 ΤΚ 173 42 ΑΘΗΝΑ

Γιορτή του Κλήδονα

ΜΕ ΜΕΓΑΛΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ πραγματοποιήθηκε και φέτος στις 24 Ιουνίου 2009 το βράδυ, αναβίωση του έθιμου του Κλήδονα από τον Πολιτιστικό Σύλλογο Αρμένων. Μια γιορτή που λόγω της επιτυχίας της -η συμμετοχή του κόσμου ξεπέρασε κάθε προσδοκία- ευχόμαστε να εξελιχθεί σε ένα πολιτιστικό θεσμό στις αρχές του καλοκαιριού στο χωριό μας.

Το γλέντι του Κλήδονα έγινε στην κάτω πλατεία του χωριού και στην Ταβέρνα «Καρυδιά», όπου ο Σύλλογος του χωριού και οι χωριανοί, με περισσή απλοχεριά φιλοξένησαν όλους τους παρευρισκόμενους άνοιξαν τον Κλήδονα και είπαν τις μαντινάδες τους.

Στη λύρα ήταν ο συγχωριανός οργανοπαίκτης Καλούδης Γαβρίλης που ξεσήκωσε τον κόσμο.

Φθινόπωρο 2009

Η παιδεία στο χωριό μας πριν έναν αιώνα

Η φωτογραφία αυτή στην οποία εικονίζονται οι εξήντα μαθήτριες του Παρθεναγωγείου των Αρμένων με τη δασκάλα Ελένη Βιριράκη στο μέσον (σχολικό έτος 1909-1910), αποτελεί ιστορικό ντοκουμέντο, το οποίο λέει πολλά. Για την Παιδεία, τα σχολεία, τα Γράμματα της εποχής, το βιοτικό επίπεδο των κατοίκων, τη διάπλαση, έκφραση, εμφάνιση, και ένδυση των παιδιών του χωριού. Τα όμορφα, ήμερα, ήρεμα, καλοντυμένα, καλοθρεμμένα παιδιά, με μια δασκάλα μ' αρχοντική περιβολή, άνεση και έκφραση, την Ελένη Ι. Βιριράκη, δεν υπολείπεται φωτογραφίας σχολείων θηλέων ελεύθερης, εύπορης ευρωπαϊκής χώρας. Η φορεσιά, η ποδεσιά κι η στόλιση των κοριτσιών αυτών, δείχνουν καλό πολιτισμικό και αισθητικό επίπεδο, κι όχι μόνο για την μακρινή εκείνη εποχή.

Η φωτογραφία είναι από το βιβλίο του αείμνηστου Στέφανου Φρεσκάκη «Οι Αρμένιοι στο παρελθόν», έκδοση του Συλλόγου «Ο Κριτοβουλίδης», 1991. **X.MΠ.**

Το χορευτικό των Αρμένων

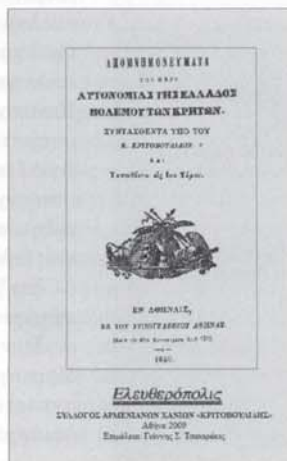

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΡΗΤΙΚΩΝ ΧΟΡΩΝ για παιδιά διοργάνωσε στο χωριό μας ο Πολιτιστικός Σύλλογος Αρμένων. Στη φωτογραφία οι χορευτές με το χοροδιδάσκαλό τους Λιναράκη Γιάννη.

Εκδίδονται

τα απομνημονεύματα του Κριτοβουλίδη

ΣΤΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ βρίσκονται τα «Απομνημονεύματα εκ του υπέρ της ελληνικής αυτονομίας πολέμου των Κρητών» του Καλλίνικου Κριτοβουλίδη. Εφέτος, 2009, που συμπληρώνονται 150 χρόνια από την έκδοση των απομνημονευμάτων του Κριτοβουλίδη, καταφέραμε ως ελάχιστη συμβολή τιμής στη μνήμη του να εκδώσουμε τα απομνημονεύματα. Ελπίζουμε στην εκδήλωση της Πρωτοχρονιάτικης πίττας του συλλόγου να διανεμήσουμε από ένα αντίτυπο στους συγχωριανούς μας.

κοινωνικά

Γάμοι

Στις 29 Αυγούστου στα Βασιλικά Ευβοίας έγινε ο γάμος του **Στέλιου Λαμπαθάκη** και της **Έλενας Στρατή**. Κομπάροι ήταν η Μαίρη Χατζημιάλη. Ο Στέλιος είναι γιος του Βασίλη και της Ματίνας Λαμπαθάκη.

Στις 27 Ιουνίου έγινε ο γάμος του Θέμη Γάρδια και της Θωμαΐδος Τσιτσάκη. Κομπάροι ήταν τα ξαδέλφια του Θέμη, Μιχάλης και Μάνθος Καβρουλάκη. Στη φωτογραφία από αριστερά ο Θέμης, γιος της Άννας Καβρουλάκη, η Θωμαΐη και ο Μιχάλης Καβρουλάκης παππούς του Θέμη.

Ευχόμαστε στο ζευγάρι να ζήσουν χαρούμενοι και ευτυχημένοι.

Βαφτίσεις

Στις 18 Ιουλίου 2009, στον Ιερό Ναό του Αγίου Νικολάου στους Αρμένους, βαφτίστηκε ο γιος του **Νεκτάριου Γιαννάκη** και της **Κατερίνας Παπαγιαννάκη - Γιαννάκη** και ονομάστηκε Ματθαίος. Νονά ήταν Ερασμίνα Πολάκη. Ο νεοφώτιστος είναι εγγονός του Γιάννη και της Μαρίας Παπαγιαννάκη. Ακολούθησε γλέντι στο κέντρο «Διαδρομές».

Στις 29 Αυγούστου 2009, στον Ιερό Ναό της Μεταμόρφωσης του

Σωτήρος στις Καλύβες, βαφτίστηκε η κόρη του **Γιώργου Μαρινάκη** και της **Ελεάννα Μαρκαντέ - Μαρινάκη**, και ονομάστηκε Κάτια. Νονός ήταν ο Πέτρος Χαλβαδάκης. Η νεοφώτιστη είναι εγγονή του Μιχάλη και της Κατίνας Μαρινάκη. Ακολούθησε γλέντι στο κέντρο «Μετόχι».

Στους γονείς, νονούς, παππούδες και γιαγιάδες ευχόμαστε να τους ζήσουν.

Πήραν το πτυχίο τους

Ο **Τσακιράκης Στέλιος** πήρε το πτυχίο του από το τμήμα Πληροφορικής του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών. Ο Στέλιος είναι γιος του Γιάννη Τσακιράκη και της Βάσω Γκικοπούλου. Του ευχόμαστε καλή σταδιοδρομία.

Συγχαρητήρια

Η **Ελένη** και η **Άννα Στυλιανομάνωλάκη**, κόρες του Τάσο και της Σμαράγδης Στυλιανομάνωλάκη, πήραν το πτυχίο Lower των Αγγλικών. Η Ελένη και η Άννα ήταν μαθήτριες της Μαριλένας Νικολάου Κουτσουπάκη.

Τα συγχαρητήριά μας.

Επικοινωνήστε μαζί μας!

Γνωρίζουμε ότι φέτος το καλοκαίρι πραγματοποιήθηκαν στο χωριό μας και άλλα μυστήρια που θα θέλαμε πραγματικά να αναφέρουμε, αν είχαμε όμως τα απαραίτητα στοιχεία. Σας παρακαλούμε πολύ, λοιπόν, είτε για τα περασιμένα μυστήρια του καλοκαιριού -ώστε να τα συμπεριλάβουμε στο επόμενο τεύχος- είτε για τα επόμενα, να επικοινωνείτε με την εφημερίδα μας.

Βιβλίο για τον Παπαμαλέκο ΑΠΟ ΤΟΝ ΝΙΚΟ ΠΑΠΑΔΑΚΗ

ΣΕ ΕΝΑΝ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΞΕΧΑΣΜΕΝΟΥΣ ΗΡΩΕΣ των Κρητικών επαναστάσεων και του Μακεδονικού αγώνα, τον Λεωνίδα Παπαμαλέκο, είναι αφιερωμένο το βιβλίο του γενικού διευθυντή του Ιδρύματος Ερευνών και Μελετών "Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος" κ. Ν. Παπαδάκη που παρουσιάστηκε στις 9 Αυγούστου στη Μονή Αγίου Γεωργίου Καρυδίου στο Βάμο.

Στην εκδήλωση παραβρέθηκε πλήθος κόσμου που κατέκλυσε κάθε γωνιά του αίθριου χώρου της εκδήλωσης. Ο συγγραφέας του βιβλίου Νίκος Παπαδάκης στάθηκε στις «τεράστιες υπηρεσίες που πρόσφερε ο Λεωνίδας Παπαμαλέκος τόσο στην απελευθέρωση της Κρήτης, όσο στο Μακεδονικό αγώνα και στους Βαλκανικούς πολέμους. Η φήμη του είχε επισκιάσει από τον αδελφό του και πολλοί μέχρι πρότινος τον συνέχαιναν με τον αδελφό του. Ο Λεωνίδας ήταν μια πολυσχιδής προσωπικότητα, ήταν ένα παληκάρι που έμπαινε στην πρώτη γραμμή πάντα και είχε ηγετικές ικανότητες. Αυτήν την προσωπικότητα άξιζε να την σκιαγραφήσει κανείς, να δώσει κάποια βιογραφικά στοιχεία παράλληλα με την παράθεση των ιστορικών γεγονότων της περιόδου έτσι ώστε οι νεότερες γενιές και να προσεγγίζουν την ιστορία του τόπου τους και προσωπικότητες που έπαιξαν αποφασιστικό ρόλο».

Ο κ. Παπαδάκης στάθηκε στη «σπάνια τόλμη» του Παπαμαλέκου ο οποίος έπεσε στη Σιάτιστα της Μακεδονίας στην πρώτη γραμμή. Το βιβλίο παρουσίασε ο ιστορικός ερευνητής κ. Χ. Μπουρνάζος που συνεχάρη τον συγγραφέα για τη δουλειά και για το γεγονός ότι παρουσιάστηκε ένας πολύ σημαντικός αλλά αφανής ήρωας. Αποσπάσματα από το βιβλίο διάβασε ο δάσκαλος-λογοτέχνης Βαγγέλης Κακατοάκης.

Από μεριάς των διοργανωτών ο κ. Γιάννης Τερεζάκης, πρόεδρος της Ομοσπονδίας Σωματείων Αποκόρωνου σημείωσε πως «έχουμε πάρει απόφαση κάθε χρόνο σε ένα χωριό του Αποκόρωνου να κάνουμε τον Παναποκορωνιώτικο εσπερίνο έτσι και φέτος αποφασίσαμε να κάνουμε αυτήν την εκδήλωση στο μοναδικό μοναστήρι του Αποκόρωνου στον Άγιο Γεωργίου Καρυδίου». Ο δήμαρχος Βάμου κ. Λεωνίδας Λιμαντζάκης συνεχάρη την Ομοσπονδία και τους συλλόγους του Αποκόρωνου για τις εκδηλώσεις και σημείωσε πως είναι τιμή για τον Δήμο του η συγγραφή ενός βιβλίου για τον Βασιανό Λεωνίδα Παπαμαλέκο.

Στο ξεκίνημα της εκδήλωσης ο αρχιμανδρίτης Διόδωρος βράβευσε για την προσφορά τους στη μονή ιερείς της περιοχής.

Στην εκδήλωση παραβρέθηκαν ο αναπλ. υπουργός Εσωτερικών κ. Χ. Μαργιογιαννάκης, οι βουλευτές κ. Μ. Βολουδάκης και Μ. Σκουλάκης, ο αντινομάρχης κ. Κ. Γύπαρης, ο πρώην βουλευτής κ. Σ. Μιχελογιάννης, οι δήμαρχοι του Αποκόρωνου, νομαρχιακοί και δημοτικοί σύμβουλοι.

«Χανιώτικα Νέα», 10/08/09

ελευθερόπολις

Τριμηνιαία έκδοση του Συλλόγου Αρμενιανών Χανίων
«Ο ΚΡΙΤΟΒΟΥΛΙΔΗΣ»

Εκδίδεται με τη συνεργασία του Δημοτικού Διαμερίσματος Αρμένων

ΚΩΔΙΚΟΣ 4125

Συντακτική Επιτροπή

Βασσάλου Κική, Κουρομηλάκης Βασίλης, Μπουρνάζος Χαράλαμπος,
Τερεζάκη Σοφία του Μιχαήλ, Τερεζάκη Ειρήνη του Βασιλείου,
Τσακιράκης Γιάννης, Τσιτσιρίδου Ελένη

Εκδότης-Διευθυντής

Γιάννης Σ. Τσακιράκης

Σουλίου 124, 173.42 Αγ. Δημήτριος

Τηλ. 210-99.16.613, Fax: 210-99.57.582

Email: itsakir@otenet.gr, • ISSN 1109-3056

Η ΕΚΔΡΟΜΗ ΤΟΥ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΟΥ

στις παραλίες της Γραμβούσας και του Μπάλου

ΓΙΑ ΑΛΛΗ ΜΙΑ ΧΡΟΝΙΑ, την Τρίτη 11 Αυγούστου, οι δύο σύλλογοι του χωριού μας διοργάνωσαν με μεγάλη επιτυχία την καθιερωμένη εκδρομή του καλοκαιριού, με προορισμό τις παραλίες της Γραμβούσας και του Μπάλου.

Στο σημείο συνάντησης έξω απ' την εκκλησία του Αγ. Νικολάου και ώρα 7.30 το πρωί όλοι ήμασταν εκεί! Μικροί και μεγάλοι Αρμενιανοί επιβιβαστήκαμε στα πούλμαν τα όποια κατέφτασαν στην ώρα τους, χωρίς την παραμικρή καθυστέρηση. Οι πρόεδροι των συλλόγων, μαζί με τον Μάρκο Πατεράκη είχαν φροντίσει ώστε να έχουμε μια γρήγορη και ασφαλή μεταφορά.

Ξεκινήσαμε, λοιπόν, την εκδρομή μας έχοντας μεγάλη ανυπομονησία και περιέργεια να δούμε τις φημισμένες, για την ιδιαίτερη ομορφιά τους, παραλίες, που επρόκειτο να επισκεφτούμε. Η διαδρομή μας, με τα πούλμαν ήταν μικρή. Μας μετέφεραν στο Καστέλι Κισσάμου, όπου και μας περίμενε караβάκι που διοργανώνει μίνι κρουαζιέρες στις συγκεκριμένες τοποθεσίες.

Αφού φτάσαμε στο όμορφο Κισσαμίτικο λιμάνι, δεν άργησε πολύ και η ώρα επιβίβασης στο πλοίο. Δεν πρέπει να έχουμε κανένα παράπονο, γιατί οι ιθύνοντες του γραφείου φρόντισαν να ταξιδέψουμε με το μεγαλύτερο απ' τα φέρρυ που ήταν εκείνη τη στιγμή στην προβλήτα. Το ταξίδι μας διήρκεσε τρεις ώρες μέχρι να φτάσουμε στο πρώτο μας προορισμό, την παραλία της Γραμβούσας. Απ' το κατάστρωμα του πλοίου είχαμε την ευκαιρία να αγναντέψουμε την γαλαζοπράσινη θάλασσα, που απλωνόταν μπροστά μας. Για να πούμε όλη την αλήθεια κουνηθήκαμε λιγάκι, αλλά αυτό δε μας πτόησε. Η τρίωρη παραμονή μας στο πλοίο ήταν πολύ ευχάριστη μέσα σε ένα παρείσιτο και ζεστό κλίμα.

Και να! Ξεπρόβαλλε μπροστά μας η ξακουστή Γραμβούσα! Πραγματικά, η απαράμιλλη ομορφιά της περιοχής σε συναρπάζει. Αφού αποβιβαστήκαμε, άλλοι πήραμε το δρόμο για το Ενετικό κάστρο, που βρίσκεται, στην κορυφή του νησιού και άλλοι απολαύσαμε απ' την αρχή το μάνιο μας στα ζηλευτά κρυστάλλινα νερά.

Στις Γραμβούσας τ' ακρωτήρι
εγλεντούσα μια φορά,
μ' ένα κρητικό ψαρά.
Μ' ένα γέρο καπετάνιο
πού είχε βάρκα τη Χαρά
στις Γραμβούσας τα νερά.

Η Γραμβούσα δεν είναι ένα αλλά δύο νησάκια απέναντι από την παραλία του Μπάλλου. Η ήμερη και η άγια Γραμβούσα. Εμείς επισκεφτήκαμε την ήμερη Γραμβούσα, όπου στο υψηλότερο σημείο του νησιού βρίσκονται τα ερείπια του ενετικού

κάστρου. Τον 16ο αιώνα οι Ενετοί έκτισαν εκεί το ισχυρό, αυτό, φρούριο από το οποίο έλεγχαν τους θαλασσινούς δρόμους της Μεσογείου. Το 1692, κυριεύτηκε από τους Τούρκους κι έγινε ορμητήριο πειρατών. Στη διάρκεια του απελευθερωτικού αγώνα υπήρξε έδρα της επαναστατικής επιτροπής Κρήτης.

Η άνοδος, προς το φρούριο φαινόταν από το λιμάνι μικρή αλλά τελικά μέσα στη ζέστη ήταν αρκετά δύσκολο, 2-3 στάσεις για νερό ήταν αναγκαίες. Πραγματικά, όμως, όλοι είπαμε, ότι άξιζε ο κόπος.

Η παραμονή μας στη ξεχωριστή Γραμβούσα διήρκεσε τρεις ώρες. Αφού χαρήκαμε το μάνιο στα πεντακάθαρα νερά, αποχαιρετήσαμε το υπέροχο αυτό τοπίο και επιβιβαστήκαμε ξανά στο πλοίο για τον επόμενο προορισμό μας.

Μέσα στο πλοίο, είχαμε την ευκαιρία να απολαύσουμε το μεσημεριανό μας και να παρακολουθήσουμε σε dvd, κάποιες απ' τις ομορφότερες γωνιές της Κρήτης, μέχρι που φτάσαμε στα μαγευτική τοποθεσία του Μπάλλου. Επειδή εκεί δεν υπάρχει λιμάνι, μερικές φορές το πλοίο αγκυροβολεί στον όρμο της Γραμβούσας (Τηγάνι), σε απόσταση 200 μ. από την παραλία και η αποβίβαση γίνεται με μεγάλες βάρκες. Στη προκειμένη περίπτωση έγινε προσέγγιση σε κάποιο σημείο της παραλίας και αποβιβαστήκαμε. (Ξέχασα να πω, ότι το πλοίο, επίσης, διέθετε και μεγάλη τουσλήθρα απ' όπου μπορούσες να εξέλθεις κολυμπώντας! Λίγοι το επιχειρήσαν, αλλά το ευχαριστήθηκαν).

Κατά την αποβίβαση, το θέαμα ήταν σαγηνευτικό και εξωτικό! Τίποτα δεν είχε να ζηλέψει απ' τις ξακουστές παραλίες του εξωτερικού. Μπροστά μας απλώνονταν μία τεράστια πανέμορφη αμμουδιά. Η άμμος είχε ένα απαλό λευκό χρώμα και η απόχρωση των νερών ξεκινούσε από το απαλό πράσινο και έφτανε στο βαθύ γαλάζιο.

Απ' τη μία πλευρά τα νερά ήταν πολύ ρηχά και απ' την άλλη μπορούσες να ευχαριστηθείς

το μάνιο σου. Τα νερά ήταν αρκετά ζεστά, λες και κολυμπούσες σε πισίνα.

Η λιμνοθάλασσα, λοιπόν, του Μπάλλου βρίσκεται απέναντι ακριβώς απ' την ήμερη Γραμβούσα και πρόκειται για τον πιο ξεχωριστό προορισμό της βόρειας πλευράς του Νομού Χανίων. Βόρεια από το Μπάλο, στο ακρωτήρι Κώρυνκον υπάρχουν τα ερείπια μικρής Ρωμαϊκής πόλης του Αγνείου με ναό αφιερωμένο στον Απόλλωνα.

Είναι αξιοσημείωτο το γεγονός ότι στη συγκεκριμένη παραλία μπορούσες να δεις μπροστά σου ακατέργαστο θαλασσινό αλάτι και να το μαζέψεις. Η αλήθεια είναι ότι γεμίσαμε και καμιά τσαντούλα...

Στην παραλία του Μπάλλου μείναμε άλλες 3 ώρες. Κατά διάρκεια αυτή, κάποιοι αφού κάναμε το μάνιο μας επιβιβαστήκαμε στο πλοίο, πιο νωρίς και απολαύσαμε το αναψυκτικό ή το γλυκό μας σε συνδυασμό με ευχάριστη μουσική και πάνω απ' όλα, καλή παρέα.

Η ώρα έτοι, πέρασε ευχάριστα και το караβάκι αποχώρησε στην ώρα του. Μέσα σε μιάμιση ώρα περίπου φτάσαμε στο Καστέλι, όπου και τα λεωφορεία ήταν αραγμένα. Κατά τη διαδρομή μας προς το χωριό, οι πρόεδροι των συλλόγων ευχαρίστησαν όλους τους συμμετέχοντες και ευχήθηκαν το ραντεβού μας να ανανεωθεί του χρόνου.

Έτσι η εκδρομή μας για άλλη μια φορά έφτασε στο τέλος της, αφήνοντας σε όλους μας τις καλύτερες εντυπώσεις.

Σε αυτό το σημείο, οφείλουμε να ευχαριστήσουμε και εμείς με τη σειρά μας, τους προέδρους κ. Αβερχάκη και κ. Τερεζάκη για την σωστή οργάνωση και την επιτυχία της ημερήσιας, αυτής, εκδρομής.

Καλό χειμώνα και του χρόνου πάλι μαζί!
Μαριάννα Γαλανάκη

Η ροδαρά μας

Χαρά στην τέτοια ροδαρά και ποιά κυρά την έχει
και στάζουνε τα ρόδα τζη ροδόσταμο και τρέχει.

Μαντινάδες

Εξι ρίμες για δώδεκα μαχαίρια

Πάνω σε κάμα δίκοπη
θα γράψω τ'όνομά σου
να την καρφώσω στην καρδιά
με την κορμωστασιά σου.

Χώρισα το ροδάκινο
με τούτο το μαχαίρι
πως μ' άνοιξες τον κόρφο σου
στον ήλιο μεσημέρι.

Μην τα πετάς τα λόγια σου
σαν τ'άχερο στ'αλώνι
μου 'καμες πέτρα την καρδιά
κι η κάμα σου στομώνει.

Κοπέλα μαυρομαντηλού,
μην παίζεις με τα ψάρια
μπορεί μαχαίρια να γενούν
και σφάζουν παλικάρια.

Λεπίδι που με χτύπησες,
ήσουν το νιο φεγγάρι
στη γέμισή του κόκκινο,
στη χάση του κουφάρι.

Δαφνόφυλλό μου που άστραφες
σαν αναμμένο βάτο
ο εχθρός το καταράστηκε
κι ο φίλος ευλογά το.

Σεφέρης, Αμοργός, 4 Σεπτ. 1961

Οι ρίμες αυτές, σημειώνει ο αξέχαστος Γιώργος Π. Σαββίδης, «γράφτηκαν από τον Σεφέρη για ένα εκδοτικό παιχνίδι [...] Του είχα προτείνει να φτιάξει δίστιχα ανάλογα με εκείνα που χαράζονται στις λεπίδες των μαχαiriών στην Κρήτη, στην Σκόπελο και αλλού. Η χάραξη τους έγινε το 1962, από τον σκοπελίτη μαχαίρα Ι. Λεμονή, σε 120 μαυρομάνικα μαχαίρια (20 για κάθε ρίμα) αριθμημένα, οι αριθμοί 1-10 κάθε ρίμας δεν βγήκαν στο εμπόριο, ενώ οι 11-20 διατέθηκαν αποκλειστικά από φιλικό κατάστημα της Θεσσαλονίκης. Αυτή, απ' όσο ξέρω, ήταν η πρώτη και μόνη «έκδοση» τους -που λογικά, υποχρεώνει τον βιβλιογράφο του ποιητή να γίνει και «μαχαίρογράφος» [...] (περιοδικό «ΓΡΑΜ», Τεύχος Α', Θεσσαλονίκη, Οκτώβρης 1971, σελ. 1-2).

Μαροιμίες (τούρκικες)

• Κάθε ανηφόρα με την κατηφόρα της.

• Η κότα μας ένα αυγό γέννησε, σ'εφτά μαχαλάδες ακούστηκε!

(από το βιβλίο «Τούρκικες Παροιμίες» του Θωμά Κοροβίνη, Β' έκδοση, 1988, σελ. 42,45).

Αινίγματα

Σμίγει τρίχα με την τρίχα
και δροσιζεται η τρύπα.

(117η 01)

Πέντε την πάνε στο νερό,
τρεις τη βαστούν και πίνει,
μαύρα τα κάνει τα παιδιά,
κι οπίσω τζη τ' αφήνει.

(03x u)

Αθαρογλωσσίδι

Απομπουντάλιασε κι στ'αναμπουμπουλούκι

έπιασε κι έβαλε η αναμπουμπουλιασμένη
τ'αντρός τση τα σαλιβαρομίτανα.

γλωσσάρι

αναμπουμπουλιασμένη = ζαβλακωμένη
αναμπουμπουλούκι = ανακατωσούρα, αναστάτωση
απομπουνταλιάζω = αποβλακώνομαι
σαλιβαρομίτανα (σαλιβάρι+μιτάνι) = το ταξίμι, η στολή του Κρητικού.

όγου χάριν

Γαλήνη

Δεν ακούγεται ούτ' ένα κύμα
εις την έρημη ακρογιαλιά
λες και η θάλασσα κοιμάται
μες της γης την αγκαλιά.

Διονύσιος Σολωμός

θιβολές

Η εφημερίδα

Τσοι παλαιηνούς καιρούς, συντέκνοι, εμοι-
ράζανε που και που κιαμιάν εφημερίδα. Ο λαός
ήτονε όντιμος αγράμματος κι άνε βριστοντονε
κιανεις καλαμαράς των τήνε διάβαζε στον καφεné
κ' ετσά εμαθαίνανε κιανένα νέο που κιαμιά βολά
κι ίδια κεια όπως κι ακόμης ελυούσανε ούλες τσι
διαφορές των πολιτικώ και χαράς τσοι και το
κατέχανε. Ομπρός θάν επήαινε το κράτος απού
το γρεμίζουνε κάθε ντάι-ντάι για δεν κατένε
πράμα. Στον καφεné ούλα τα λύουνε και στο
άψε-σβήσε!!

Το λοιπόσ πού λέτε ένας χωργιανός απού τότε
παρανομάζανε Ψαλιδόκολο, επειδήσ εφόρειε
φράγκικα βρακιά, είχανε παρμένη μια εφημε-
ρίδα κ'εκάθουτονε και τήνε θώρειε μα τήνε
βάστα ξανάστροφα! Γ'απάνω-κάτω! Επέρνα κι
ο Πρίτσιπας απού τον είχανε ετσά βγαρμένο
επειδήσ στην χρομμυδοπανάσταση του 1889 με
το διωγμό των Χριστιανώ απού τσι Τούρκους
η μάνα ντου έφυγε κοιλοβαρεμένη απού τ' Αζυ-
μπραγού κι όντεν εξετρίπησε στ' Αποπηγάδι
τόνε γέννησε όξω στο χιόνι σιμά στη γητεμένη

βρύση κι ετότεσάς είπε:

-Ανε ζήσει μωρέ τούτονέ το κοπέλι θα πει
πως θα γενεί πρίτσιπας (πρίγκιπας).

Όσ θωρεί απού λέτε τον Ψαλιδόκολο με την
εφημερίδα ξανάστροφα του λέει:

-Μπρέ διάολε ξανάστροφά βαστάς την εφη-
μερίδα;

Δεν εκάτεχε μούδ' εντός γράμματα μα εθώρειε
τα πλούμιά, τσι ζουγραφιές στραβές.

Κ' ετσά το πήρε χαμπάρι κι ο Ψαλιδόκολος
αηολογάται:

-Ο καλός γραμματικός διαβάζει κι απού μπρός
κι απού πίσω!!!

Αντωνία Μηλογιαννάκη
«Χανιώτικα Νέα», 15/9/1991

Της Ροδαράς τούτης τα ρόδα
τα κορφολογά 'πο τα περβόλια
Ο ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

Το γραμματσάκι του γέρω Ο γέρος εμαδάρωσε

Ο ΓΕΡΩ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ, συντέκνοι αναγνώστες μας, εμαδάρωσε καλοκαιριάτικα και μας εμήνυσε πως ώστε να χειμωνιάσει, μηδέ γράφει γραμματσάκια, μηδέ διαβάξει χαρθιά για να ξεκουραστεί η κεφαλή ντου από τέτοιες σκουτούρες.

-Και γιάντα, μωρέ μάρμπα, επήγες κι εμαδάρωσες καλοκαιριάτικα, απ'ούλος ο κόσμος κατεβαίνει στο γυαλό και τσαντιρώνει; Γι σαν τον Παντελογιάννη μας το λαλείς κι εσύ π'όντε τούπανε πως επνήγικε η γυναίκα ντου, επήρε τα βουνά νατίνε γυρεύει;

-Γιατί, των απαντούσε, σ' ούλη τζη τη ζωή, ανάποδα μου πήγαινε, κι εδά και στον πνιγμό τζη, ανάποδο πνιγμό θα μου σκάρωσε!

-Επήρα τα βουνά, μας απαντάει κι ο γέρος, γιατί στ'ακροθαλάσι έχει τόσηνα βαβουριανά που δεν σ'αφήνουνε να ρθει ο νούς στην κεφαλή σου, παρά σε ζαβλακώνει η οχλοβοή.

-Κι είντα θα κάμοι'εδά, μάρμπα, με το γραμματσάκι, που θα μας το γυρεύουνε το διαολάκι οι ανεγνώστες του φύλλου;

-Να ξανατυπώσετε ένα παλιό που έγγραφα πρι δεκατρείς χρόνους, μ' άνθρωπος δεν θα το θυμάται. Για τούτο το λοιπός, αφού μας εμαδάρωσε ο γέρος ξανατυπώνουμε το «Γραμματσάκι» του τρίτου φύλλου του εφημεριδακιού, που του 'χε την νταμπέλα «ΚΙ ΟΠΟΙΟΣ ΔΕΝ ΜΑΣ ΑΓΑΠΑ, ΝΑ ΜΑΣΕ ΘΩΡΕΙ ΝΑ ΣΚΑ», κι όπου βάνει την ίδια την «Ελευθερόπολι» να μιλεί.

«Αναγνώστη μεροντικέ,

Το τρίτο μου φύλλο βαστάς στα χέρια σου, φτού μου, φτού μου κι αλάβωτά μου. Σκόρδα-σκόρδα και χαιμιάλια να μου κρεμάσετε να μη με μαθιάσετε, την ΕΛΕΥΘΕΡΟΠΟΛΙ εμένα, που γέννησα κιόλας το τρίτο κοπέλι. Απού μηδ' εσύ, μηδ' εγώ το πιστεύγαμε στην αρχή πως θαν είμαι τόσονα καλόγεννη και συχρόγεννη κι ως κάμω τ'όνα κοπέλι γκαστρώνομαι τ' άλλο. Ετσα 'ταν οι παλιές κρητικές που σώσανε τον Κρητικό από τον αφανισμό. Κι εδά θα σκάσει απ'τη ζήλεια ντου «όποιος δεν μας αγαπά/να μασέ θωρεί να σκά», ως έλεγε και το μαντιναδάκι μιας πρωτινής μας απού το σύνταξε για τον προκομένο τον αγαπητικό τζη, το Φραγκιά, που δεν την στεφανώνουναν ο αντίχριστος. Κι ετάχτηκε για τούτο στον Αϊ Γιάννη το Ριγολόγο του Ποταμισιώνα, να τονέ πατάξει για πάρη τζη ο Άγιος και νατονέ «δέσει» να μη τζιλμπουρδά μ'άλλες σεισοράδες «και το Μάη και το τρύγος/νατονέ τινάξ'ο ρίγος» ώστε να ρθει ο νούς στην κεφαλή ντου την απάνω.

Να ζήσω, το λοιπός και να τα χιλιάσω!

Και να κάτεχες αναγνώστη μου τα που πέρασα ώστε να σταθώ στα πόδια μου να στρατουλήσω και να «βγώ» στο τσαρσί να «κυκλοφορήσω», ως λένε και να βρεθώ στα χέρια σου. Γιατί καιρό με σχεδιάζανε και με πλάθανε, ράβανε, ξηλώνανε και φτου κι από ξαρχής, σχεδιαστές, τεχνίτες, κοντυλοφόροι και κουμανταδόροι.

-Τούτο το ρούχο βάλε για σώροχο, μέσα σελίδα μου λέγαν.

-Οϊ, αλλάζανε γνώμη στο ύστερο, γδύσου και βάλε ντο στη ράχη, τελευταία σελίδα, οχτώ. Τούτο το κομμάτι βάλε το μπροσποδιά, πρώτη σελίδα και το άλλο με την ημερομηνία και τη δραχμή τη μία, κρέμασέ το για σαλιάρα.

-Βάλετε τζη μωρέ, είπ'ένας κι ένα γραμματσάκι στο κούτελο, να τα εξηγάτε με λόγια του χωραφιού κι οϊ του χαρθιού, να τα καταλαβαίνει ο κόσμος, αυτά για τ' όνομα π' άνθρωπος δεν θα το καταλαβαίνει, ετσα περιδιαγραμμάτου/ως το ξελαρμίζετε οι χαρτογιακάδες. Και θα σκεφτούν οι γιάνθρωποι πως εκείνος ο δαίμονας του τυπογραφείου, ως λένε, έκαμε λάθος και τα 'μπλεξε. Σαν το Πατούχα απού του παραγγείλανε κι εκείνον να πει του παπά να βγάλε το κοπέλι Αγλαία. Και για να μην το λημονήσει του πάνε να θυμάται την αγλάδα τση χαλέπας. Μα κείνος ο χοντροκέφαλος τα ξέχασε και τα μέρδευε ως τον ερώτηξε ο παπάς πώς να το βγάλε το κοπέλι.

-Αγλαδία παπά, να το βαφτίσεις.

Κι εβάφτισε ο παπάς Αγλαδία αντί Αγλαία τη φιλιότσα του Πατούχα κι είδανε κι επάθανε ώστε να συνεννοηθούνε και να μη τζαγκουρνομαδηθούνε οι σύντεκνοι στην εκκλησία μέσα, οι ευλογημένοι για το πώς να φωνιάζουμε το κοπέλι, εδά κι εδά.

Να ξαναγαήρομε όμως την κουβέντα εκεία που την αφήκαμε στσι γραμματικούς μου, απού κουβαλήσανε κι ένα κοφινίδι γραφτά για τα μεσοφόρια μου-μέσα σελίδες τα λέγαν- να μου τα φορέσουν ετσα που θα με κάναν φουσοκωτή σαν το διάνο.

Μα δεν είχανε παράδες ν' αγοράσουνε χαρτί και να πλερώνουνε τυπογράφους, να τυπώνουνε τόσανα χαρθιά κι εκεία κωλώσανε.

Είτε τότε ένας από τσι καλαμαράδες μου, ο γέρος, πως εγνώριζε εντός από τα μικρά τα ντου, έναν Αρμένη στη Χώρα που πούληε χαρτί με το καντάρι, από κείνο π'άπλων' ο παππούς του στον Ψεγά στ' Ασπρούγους για να ξεραίνει τη σταφίδα. Και πως κατέει και το μουσείο όπου φυλάγουν το τυπογραφείο του Θερίσου και να γυρέψομε τ'αρχαιολόγο να μας το δόκει, μα ψυχικό θα κάμει με την αναπαράδι που'χομε.

-Οϊ, να πάμε τότες μάρμπα είπ'ένας άλλος να γυρεύομε τα τυπογραφεία των πασάδω.

-Γη τσ' επανάστασης του Χαιρέτη όπου τύπωνε στα 1841 ο Βυβιλάκης το «Ροδάμανθη». Εδά, κακορικό μπαρμπαδάκι, αλλάξαν οι καιροί, οι πασάδες εφύγανε, άλλοι πασάδες ήρθανε κι αλλού τυπώνουν τα χαρθιά. Πάνε κείνα τα τυπογραφεία του Γουτεμβέργη όπου τυπώνανε ο Κιριτλής πασάς, ο Ζυμπρακάκης, ο Μπινιζέλος κι ο Μπακλατζής. Εδά ναι τα τυπογραφεία σαλόνια, όπου κάθονται κοπελιές όμορφες σαν τα κρύα νερά και σπουδαγμένες με ευτυχία (πτυχία) και χτυπούνε στριφτάλια σα τζη μουσικής τα πιάνα και βγαίνουν σαν τζι κάμπιες στα φύλλα οι αράδες τσ'εφημερίδας καθαρές φρέσκιες και διαβαστερές.

Εκειά πρέπει να τυπώσομε κι εμείς. Και για χαρτί, δεν κάνει για την Ελευθερόπολι, το σταφιδόχαρτο τ'Αρμένη, τ' αλιχαδιασμένο απ'την πολυκαιρία και τσι κοργιουλές, μα πρέπει να βρούμε άσπρο-κάτασπρο σαν το χάσιχο ψομί που, ως μας ήλεγες έφερε στο καιρό σου, «ο γιατρός της πείνας», όπως εδιαλάλε τότες ο καλυβιανός φουρνάρης.

Μα το χαρτί μου τέλεψε πάλι και να σφαλίζω τούτο το γραμματσάκι μ'ένα παλιό μαντιναδάκι που σου το εχαρίζω, αναγνώστη μου μεροντικέ απού το τραγουδίε ο Μιχάλης ο Καβρός τσ'Ερμιόνης, καλήν τώνε ώρα και τω δυό :

Όντε μιλείς πέφτουν ανθοί
κι όντε γελάσεις ρόδα,
φως μου το ζαριφλίκι σου
σ' άλλη καμιά δεν τ'όδα.

**Φιλώ σας κατακούτελα
Ο ΓΕΡΩ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ**

Ένα κείμενο με λάθη

Το κείμενο με τίτλο «Τα περί των Αρμένων και τον Καθηνικό Κριτοβουήδη διαδραματισθέντα κατά την επανάσταση του 1821-1830» το οποίο, εκ παραδρομής δημοσιεύθηκε στο περασμένο φύλλο της εφημερίδας μας (φ. 53, σελ. 12-14), βρήθει παθών.

Λόγω ελλείψεως χώρου, εξαιτίας πληθώρας επίκαιρης ύλης, για το δημοσίευμα αυτό θα γράψομε εκτενώς στο επόμενο φύλλο της «Ε».

X. Μπ.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΡΜΕΝΩΝ

24 Ιουνίου 2009 - Γιορτή του Κλήδονα

ΜΕ ΜΕΓΑΛΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ πραγματοποιήθηκε και φέτος στις 24 Ιουνίου 2009 το βράδυ, αναβίωση του έθιμου του Κλήδονα από τον Πολιτιστικό Σύλλογο Αρμένων

Μια γιορτή που λόγω της επιτυχίας της -η συμμετοχή του κόσμου ξεπέρασε κάθε προσδοκία- ευχόμεστε να εξελιχθεί σε ένα πολιτιστικό θεσμό στις αρχές του καλοκαιριού στο χωριό μας.

Το γλέντι του Κλήδονα έγινε στην κάτω πλατεία του χωριού και στην Ταβέρνα «Καρυδιά», όπου ο Σύλλογος του χωριού και οι χωριανοί, με περισσή απλοχεριά φιλοξένησαν όλους τους παρευρισκόμενους άνοιξαν τον Κλήδονα και είπαν τις μαντινάδες τους.

Στη λύρα ήταν ο συγχωριανός οργανοπαίκτης Καλούδης Γαβρίλης που ξεσήκωσε τον κόσμο.

Στη συνέχεια δημοσιεύουμε την ομιλία του προέδρου του Συλλόγου Γεώργιου Αβερκάκη.

ΑΓΑΠΗΤΟΙ ΧΩΡΙΑΝΟΙ ΚΑΙ ΦΙΛΟΙ των Αρμένων σας καλωσορίζω στην αποψινή μας εκδήλωση αφιερωμένη στη γιορτή του Κλήδονα. Εμείς να θυμηθούμε τους παλαιότερους παπούδες και γιαγιάδες και να τα μεταφέρουμε στους νεότερους.

*Στο' Αρμένους από ήρθατε
στ' Αϊ Γιαννιού τη χάρη
να 'νοίξομε τον Κλήδονα
που χει το ριζικάρι*

Ο Κλήδονας κατά την λαογραφία είναι το παλαιότερο λατρευτικό, μαντικό έθιμο του νεοελληνικού λαού. Έχει συνδεθεί με τη γιορτή της γέννησης του μεγάλου προφήτη Προδρόμου που είναι στις 24 Ιουνίου ο οποίος αποκαλείται από το λαό και ο Αϊ Γιάννης ο Κλήδονας ο Ριζικάρης.

Κατά την ελληνική παράδοση τρεις κοπελιές με το όνομα Μαρία γμιζουν τη στάμνα με νερό από το πηγάδι μετά τη δύση του ηλίου. Το λένε αμίλητο νερό γιατί οι τρεις κοπελιές δεν μιλάνε. Μέσα στη στάμνα

με το νερό οι νέοι και οι νέες τοποθετούν διάφορα αντικείμενα με κάποιο σημάδι για να γνωρίζει ο καθένας το δικό του. Αυτά τα αντικείμενα τα λένε Ριζικάρια. Την άλλη μέρα πριν την ανατείλει ο ήλιος μεταφέρουν τη στάμνα στο μέρος που θα γίνει το άναμμα του Κλήδονα, τη σκεπάζουν με ένα κόκκινο πανί, κατά την παράδοση, και την κλειδώνουν με ένα μεγάλο κλειδί. Το βράδυ μαζεύονται όλοι γύρω από τη στάμνα και οι αυτοσχέδιοι ρημαδóri με τους καλύτερου τραγουδιστάδες παίρνουν θέση για το άνοιγμα του Κλήδονα και λένε την πρώτη μαντινάδα:

*Ανοίξετε τον Κλήδονα
στ Αϊ Γιαννιού τη χάρη
Κι α που 'χει μήλο κόκκινο
ας έρθει να το πάρει.*

Η Μαρία η Ορφανάκη κόρη του Μιχάλη και της Αργυρώς βάζει το χέρι της στη στάμνα και τραβάει το πρώτο ριζικάρι, το οποίο και παραδίδεται στον κάτοχο του με την ευχή και του χρόνου. Ακολουθεί η δεύτερη μαντινάδα:

*Ανοίξετε τον Κλήδονα
να βγει και το δικό μου
Το μήλο μου το κόκκινο
και το ζαφειρικό μου.*

Θα συνεχίσουμε με μαντινάδες μέχρι να τελειώσουν τα ριζικάρια τα οποία τα βγάζουν τρεις φορές. Τις δύο πρώτες με ερωτικές μαντινάδες και την τρίτη φορά με σατυρικές.

*Πάνω σε άγριο βοννό φωτιά θα πάω να 'νάψω
Να βάλω το κορμάκι μου για σένα να το κάψω.*

*Σειρές σειρές οι αγγουριές σειρές σειρές τ' αγγούρια
Μήπως θαρρείτε κοπελιές πως είναι οι άντρες βούγια.*

*Αγάπα με να σ' αγαπώ θέλε με να σε θέλω
Γιατί θα έρθει εποχή να θες και να μη θέλω
Μια μαντινάδα θα σου πω να μοιάζει με τσι μπάμιες
Η μια σου ποδαρέ κοντή η άλλη γκίζει χάμες*

Ο βορθακός στον ποταμό κάνει το τράκα τράκα
Γιάντα μορέ την έβγαλες τσι κοπελιάς τη βράκα

Της Κρήτης την παράδοση με ευλάβεια στηρίζω
Κι όπου σταθώ κι όπου διαβώ την Κρήτη ζωγραφίζω

Λαός που την παράδοση ξεχνά και θυμάται
Στο λήθαργο του μαρασμού παντοτινά κοιμάται.

Κάθε πρωί που σηκωθώ τη νε θωρώ ολόρθη
Την πεθερά μου και βαστά τη ρόκα της και κλώθει.

Τα μάτια σου είναι σαν τ' αυγά τα αυτά σου σαν του χοίρου
Κι η μύτη σου ναι μυτερή όσα του κατσοχοίρου.

Θα σε ρωτήσω να μου πεις στο λόγο της τιμής σου
Όσο μεγάλη είναι η μύτη σου είναι και το πουλί σου.

Το γλέντι μας συνεχίστηκε με το παραδοσιακό κρητικό συγκρότημα του χωριανού μας λυράρη Γαβριήλ Καλούδη μέχρι τις πρωινές ώρες το οποίο και ευχαριστούμε για την αφιλοκερδή προσφορά τους στο σύλλογο μας. Ευχαριστούμε τη διεύθυνση και το προσωπικό της ταβέρνας Καρυδιά για τα ωραία μεζεδάκια που μας πρόσφεραν.

Προβολή ταινίας

ΣΤΙΣ 13 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2009, Στο προαύλιο της εκκλησίας της Παναγίας ο Σύλλογος Αρμενιανών «Ο ΚΡΙΤΟΒΟΥΛΙΔΗΣ» παρουσίασε την ταινία «Ο Ντελικανής». Ο «Ντελικανής» (1963) έγχρωμη ελληνική κωμική ταινία, σε σκηνοθεσία και σενάριο του Μανώλη Σκουλούδη. Είναι βασισμένη στο διήγημα Ο Πατούχας του Ιωάννη Κονδυλάκη και γυρισμένη στην Κρήτη, ενώ ένα μέρος της γυρίστηκε στους Αρμένους και παρουσιαζόταν και αρκετοί Αρμενιοί. Πρωταγωνιστούν οι: Άλκης Γιάννακας, Μάνος Κατράκης, Έλνα Λυβίου, Κλεώ Σκουλούδη, Διονύσης Παπαγιαννόπουλος, Κώστας Καζάκος, Αλίκη Ζωγράφου, Έφη Οικονόμου. Μουσική/μουσική επιμέλεια Γιάννης Μαρκόπουλος.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Πολιτιστικού Συλλόγου Αρμενων για τη βραδιά του Κλήδονα στην πλατεία του χωριού ευχαριστεί τα καταστήματα που μας πρόσφεραν τα δώρα της κλήρωσης:

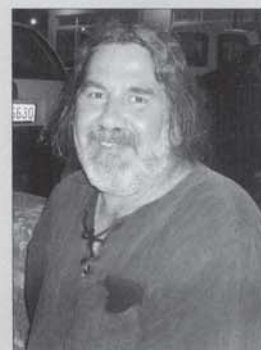
- Πατηνωτάκης Σταύρος
- Αβερκάκης Δημήτρης, Υδραυλικά
- Ορφανάκης Μιχάλης, Καφενείο
- Κουτσοπάκης Κωστής, Κρεοπωλείο τυροκομικά
- Κουτσοπάκη Ελένη, Βιβλιοπωλείο
- Γιαναράκη Μαρία, Ανθοπωλείο
- Πλευράκης, Καφεκοπτείο
- Βιβλιοπωλείο «Επιλογές»
- Σκορδυλάκης, Ηλεκτρικά
- Σκαράκης, Παιδικά ρούχα
- Χλαουτάκη Μαρία, Ρούχα
- Τσιράκης Στέλιος, Ανταλλακτικά Αξεσουάρ Αυτοκινήτων
- Μινωτάκης, Καλλυντικά
- Τσιράκη Κατερίνα, Λευκά είδη, είδη θάλασσας
- Πιτσαρία ταβέρνα «Η Forno»
- Ταβέρνα «Καρυδιά»
- Οικογένεια Τερεζάκη Λευτέρη

Επίσης ευχαριστούμε τον παραδοσιακό σύλλογο «Τα Σφακιά» και το χοροδιδάσκαλο Σήφη Παπασηφάκη για τις παραδοσιακές στολές που μας έδωσε και ντύθηκαν παραδοσιακά τα παιδιά του χωριού μας.

Ευχαριστούμε όλους που μας τίμησαν με την παρουσία τους. Με μια ευχή να 'μαστε όλοι καλά. Ραντεβού και του χρόνου.

Το Δ.Σ. του Πολιτιστικού Συλλόγου Αρμενων

Παράσταση Καραγκιόζη με το Νίκο Μπλαζάκη

ΤΟΥΣ ΜΙΚΡΟΥΣ ΤΟΥ ΦΙΛΟΥΣ διασκέδασε με παράσταση Καραγκιόζη ο Σύλλογος Αρμενιανών «Ο ΚΡΙΤΟΒΟΥΛΙΔΗΣ» στις 12 Αυγούστου 2009. Στο προαύλιο της εκκλησίας της Παναγίας, οι μικροί Αρμενιοί απόλαυσαν τους «Φίλους του θεάτρου Σκιών» του κ. Νίκου Βλαζάκη, όπου για άλλη μία χρονιά κλήθηκε από το Σύλλογο για να χαρίσει το γέλιο στους μικρούς αλλά και στους μεγάλους που τα συνόδευαν.

οι παλαικές μας φωτογραφίες

Διακρίνονται από αριστερά: Καίτη κόρη της Μαρίκας Χαλβαδάκη, Ελένη σύζυγος Γιώργη Χαλβαδάκη (Ρήγα), Κώστας γιος της Μαρίκας, Γιάννης Πατηνωτάκης γιος του Νίκου Πατηνωτάκη, Ευλαμπία σύζυγος Νίκου Πατηνωτάκη. Στο κέντρο καθιστή η Ειρήνη Μαρογκιαννάκη, σύζυγος του Γεωργίου Μαρογκιαννάκη (Κατσουνογιώργη).

Η σελίδα αυτή κοσμείται σήμερα από τέσσερις φωτογραφίες, οι οποίες προέρχονται από την πλούσια συλλογή της αειθαλούς και πάντα πρόσχαρης Μαρίκας Χαλβαδάκη - Χατζηκυριάκου.

Η Ελένη Χαλβαδάκη ποτίζει τα άνθη της.

Διακρίνονται από αριστερά Ευλαμπία Μαντάκη, Ελένη Χαλβαδάκη, Μαρία Στεφ. Φρεσκάκη.

Ο Γιώργης Χαλβαδάκης ή Ρήγας έξω από το φούρνο του..

Φωτογραφία από την πλατεία του χωριού, μπροστά από καφενείο Μαντωνανάκη ένα Ανοιξιάτικο (ή φθινοπωρινό) πρωινό. Διακρίνονται από αριστερά καθήμενοι, Πατηνιωτάκης Σταύρος, άγνωστος, Πατηνιωτάκης Ανέστης του Σταύρου, Στυλιανομανωλάκης Μανώλης του Γιάννη, Στυλιανομανωλάκης Γιάννης, Τερε

ξάκης Μανώλης του Γιάννη, Πατηνιωτάκης Γιάννης του Ανέστη, Πατηνιωτάκης Παναγιώτης του Ανέστη. Παρακαλούμε όσους γνωρίζουν τα ονόματα και από τους υπόλοιπους εικονιζόμενους να ενημερώσουν την εφημερίδα μας. Φωτογραφία από το αρχείο του Στέλιου Κ. Τσακιράκη.

Η παρουσίαση του βιβλίου του Στέφανου Φρεσκάκη «Οι Αρμένιοι στο παρελθόν», στην Αθήνα το 1992. Η πρώτη παρουσίαση είχε γίνει στους Αρμένους, απολούτρονγα του Δεκαπενταύγουστου του 1999, στον ανλόγυρο του του εκκλησιδιακιού μας της Κοιμήσεως της Θεοτόκου. Την εκδήλωση είχαν οργανώσει η Κοινότητα του χωριού σε συνεργασία με τον «Κριτοβουλίδη» και τον τοπικό Πολιτιστικό Σύλλογο. Στη φωτογραφία διακρίνονται: από τ' αριστερά αθήμενοι οι αείμηνησοι Στέφανος και Γιώργος Φρεσκάκης. Στο βήμα είναι ο ομιλητής Χαράλαμπος Μπουρνάζος και στο πλάι του ο Γιάννης Χ. Τερεξάκης. (Συλλογή Χ.Μ.)

Διακρίνονται από αριστερά (πίσω) ο Μιχάλης Καστριανάκης (γιος της Μαρίας Τσακιράκη), η Βαρβάρα Τσακιράκη, μετέπειτα σύζυγος του Γιώργου Τσιρίκου, και μπροστά η Βαγγελιώ Χριστοδουλάκη, μετέπειτα σύζυγος του Βαγγέλη Μπρατσόλη, και η Γεωργία Χριστοδουλάκη μετέπειτα σύζυγος του Γεωργίου Βαρδάκη. Φωτογραφία από το αρχείο της Βαγγελιώς Χριστοδουλάκη - Μπρατσόλη.

πηγές της ιστορίας των Αρμένων

Στο φύλλο αυτό δημοσιεύουμε άγνωστα στοιχεία - πηγές της εκπαιδευτικής, δημογραφικής και κοινωνικής ιστορίας του χωριού μας.

Χ.Μπ.

Αναγγελία, στις 28 Απριλίου 1909, εκατό χρόνια δηλαδή πριν, του γάμου του Γεωργίου Π. Μπουρνάζου με την Αναστασία Προεστάκη. Κομπάρος ήταν ο γιατρός Εμμανουήλ Μουντάκης. Μαζί με την αναγγελία των γάμων, δημοσιεύουμε και φωτογραφία των νεονύμφων, την οποία μας παραχώρησε η εγγονή τους Αναστασία Βολάνη, το γένος Παναγιώτη Μπουρνάζου, την οποία και ευχαριστούμε θερμά.

Το νιόπαντρο ζευγάρι Γεώργιος και Αναστασία Προεστάκη - Μπουρνάζου, το 1909. Ο Γεώργιος Μπουρνάζος, σύμφωνα με το Μητρώο Αρρένων του χωριού, το οποίο αρχίζουμε να δημοσιεύουμε από σήμερα στην «Ελευθερόπολι», είχε γεννηθεί το 1870, ήταν δηλαδή τον Απρίλιο του 1909, 39 ετών.

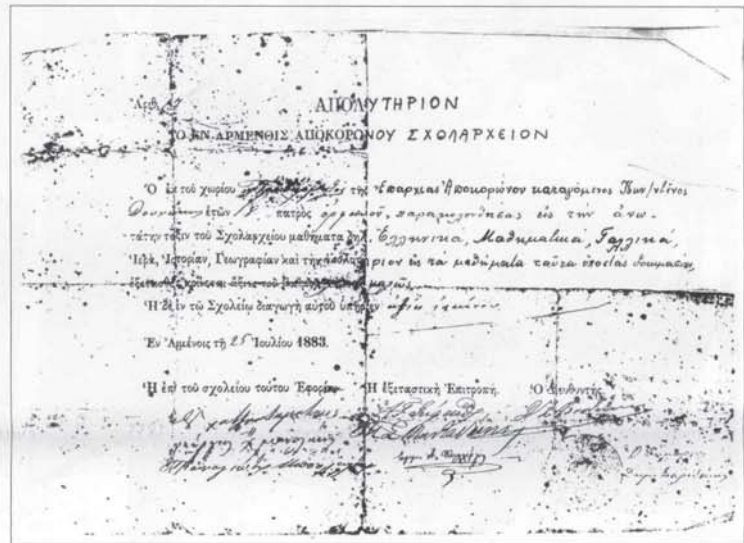
ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Την παρελθούσα εβδομάδα εις Αρμένους Αποκορώνου, ο φίλος κ. Γεώργιος Μπουρνάζος ετέλεσε τους γάμους του μετά της σεμνής και ευηδούς και δια πολλών προτερημάτων κεκοσμημένης Δεσποινίδος Αναστασίας Προεστάκη. Παράνυμφος παρέστη ο φίλος ιατρός κ. Εμμ. Μουντάκης.

(Εφημ. «Κήρυξ» Χανίων, φ. 106/28-4-1909)

«Απολυτήριο του εν Αρμένους Αποκορώνου Σχολαρχείου» (Σχολαρχείο απεκαλείτο το τριτάξιο σχολείο μέσης εκπαίδευσης, όπως το σημερινό τριτάξιο Γυμνάσιο).

Είχαμε δηλαδή, πριν από 126 χρόνια, Γυμνάσιο στο χωριό, όπου φοιτούσαν όχι μόνο Αρμενιανάκια, αλλά και Προβαριανάκια, όπως ο μαθητής Κωνσταντίνος Δουνάκης, του 1883, καθώς και παιδιά από άλλα χωριά της περιοχής. Βλ. εδώ πλάι την φωτοτυπία του Απολυτηρίου «Εν Αρμένους τη 25 Ιουλίου 1883». Το ντοκουμέντο φανερώνει ότι η παιδεία στους Αρμένους έχει βαθιές ρίζες.

Αρχειακή συλλογή Χ. Μπ.

«Μητρώον Αρρένων της κοινότητας Αρμένων της επαρχίας Αποκορώνου».

Στο σημερινό φύλλο δημοσιεύουμε το πρώτο μέρος, όπου περιλαμβάνονται οι άρρενες Αρμενιανοί, οι γεννηθέντες από το 1840 ως το 1860.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΝΟΜΟΣ ΧΑΝΙΩΝ

ΜΗΤΡΩΟΝ ΑΡΡΕΝΩΝ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ ΑΡΜΕΝΩΝ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΑΠΟΚΟΡΩΝΟΥ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΩΝ ΤΟΥΣ ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΑΣ ΑΠΟ ΕΤΟΥΣ 1840 ΜΕΧΡΙ ΚΑΙ ΤΟΥ 1932.

Στο Μητρώο έπρεπε κανονικά να συμπληρώνονται, για τον καθένα τα ακόλουθα στοιχεία:

1. Αύξων αριθμός Μητρώου Γενικός, 2. Αύξων αριθμός Μητρώου Μερικός, 3. Επώνυμον, 4. Όνομα (κύριον), 5. Όνομα πατρός, 6. Όνομα μητρός, 7. Έτος γεννήσεως, 8. Τόπος γεννήσεως, 9. Στοιχεία Ληξιαρχικής πράξεως γεννήσεως, δηλαδή: α) Τόμος, β) Αύξων αριθμός, γ) Έτος, δ) Θρήσκευμα, ε) Κατοικία, στ) Παρατηρήσεις

Όμως, ο αύξων αριθμός Μητρώου Γενικός, το όνομα μητρός και τα στοιχεία Ληξιαρχικής πράξεως γεννήσεως δεν έχουν συμπληρωθεί. (εκτός του θρησκευματος που έχει συμπληρωθεί). Ακόμα απ' τα υπόλοιπα στοιχεία, τα οποία έχουν συμπληρωθεί, ο τόπος γεννήσεως και το θρήσκευμα είναι κοινά για όλους. Όλοι αναγράφονται στο Μητρώο έχουν γεννηθεί στους Αρμένους και όλοι είναι Χριστιανοί ορθόδοξοι. Παραλείποντας τα κοινά στοιχεία (θρήσκευμα και τόπος γεννήσεως) και τις παρατηρήσεις, οι οποίες δεν παρουσιάζουν ενδιαφέρον παραθέτω εδώ τους γεννηθέντες από το 1840 μέχρι το 1883:

Έρευνα του μητρώου Αρρένων από το Στρατή Χ. Μπουρνάζο το έτος 1983.

ΜΗΤΡΩΟΝ ΑΡΡΕΝΩΝ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ ΑΡΜΕΝΩΝ
ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΑΠΟΚΟΡΩΝΟΥ
ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΩΝ ΤΟΥΣ ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΑΣ
ΑΠΟ ΕΤΟΥΣ 1840 ΜΕΧΡΙ ΚΑΙ ΤΟΥ 1932

A/A	ΕΠΩΝΥΜΟΝ	ΟΝΟΜΑ	ΟΝΟΜΑ ΠΑΤΡΟΣ	ΕΤΟΣ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ
1.	Αρδαγχανός	Στυλιανός	Μάρκος	1840
1.	Μελισσάκης	Ιωάννης	Αντώνιος	1841
1.	Χαλβαδάκης	Βασίλειος	Ιωάννης	1842
1.	Αγγελάκης	Έμμανουήλ	Γεώργιος	1845
2.	Κουρομιελάκης	Γεώργιος	Σπυρίδων	1845
1.	Παρασκευάκης	Κων/νος	Μιχαήλ	1847
1.	Λιονάκης	Ιωάννης	Λιονής	1848
1.	Βουτσαδάκης	Δημήτριος	Μιχαήλ	1850
3.	Χαλβαδάκης'	Γεώργιος	Κων/νος	1850
1.	Τερεζάκης	Νικόλαος	Μιχαήλ	1853
1.	Παρασκευάκης	Πέτρος	Μιχαήλ	1854
2.	Καβρουλάκης	Χαράλαμπος	Αντώνιος	1854
1.	Βυριόακης	Παναγιώτης	Ιωάννης	1855
2.	Μπουντάκης	Μάρκος	Γεώργιος	1855
3.	Μελισσάκης	Ευστράτιος	Αντώνιος	1855
4.	Νικητάκης	Νικήτας	Κων/νος	1855
5.	Παπουτσάκης	Γεώργιος	Παντελεήμων	1855
6.	Παπαγιαννάκης	Γεώργιος	Ιωάννης	1855
7.	Φραδελάκης	Εμμανουήλ	Ιωάννης	1855
8.	Φρεσκάκης	Αντώνιος	Ιωάννης	1855
9.	Χαριτάκης	Νικόλαος	Χαρίτων	1855
10.	Χριστοδουλάκης	Ιωάννης	Κων/νος	1855
1.	Βλαμάκης	Λεωνίδας	Γεώργιος	1856
2.	Κοκκινάκης-Κοντεζάκης	Ιωάννης	Ιωσήφ	1856
3.	Κοκκάκης	Ιωάννης	Εμμανουήλ	1856
4.	Μανταδάκης	Δημήτριος	Αναγνώστης	1856
5.	Νικητάκης	Νικήτας	Κων/νος	1856
6.	Νεράντζης	Κων/νος	Δημήτριος	1856
1.	Παπαγιαννάκης	Γεώργιος	Ιωάννης	1857
1.	Καλαϊτζάκης	Βασίλειος	Αναστάσιος	1858
2.	Καλλιβρετάκης	Χρήστος	Δημήτριος	1858
3.	Μαραγκουδάκης	Ιωάννης	Θεοχάρης	1858
4.	Μπουντάκης	Ιωάννης	Ευάγγελος	1858
5.	Μαντονανάς	Στυλιανός	Ιωάννης	1858
6.	Παϊζάκης	Νικήτας	Δημήτριος	1858
7.	Πελεκανάκης	Νικόλαος	Γεώργιος	1858
8.	Πελεκανάκης	Κων/νος	Εμμανουήλ	1858
9.	Σκανδάλης	Στυλιανός	Δημήτριος	1858
10.	Τσακιράκης	Χαράλαμπος	Κων/νος	1858
11.	Τερεζάκης	Μιχαήλ	Ιωάννης	1858
1.	Σκανδάλης	Στυλιανός	Δημήτριος	1859
2.	Τζουστάκης	Ευάγγελος	Εμμανουήλ	1859
1.	Βεριόακης	Ιωάννης	Δημήτριος	1860
2.	Καβρουλάκης	Χαράλαμπος	Αντώνιος	1860
3.	Κοκκινάκης	Αντώνιος	Ιωσήφ	1860
4.	Μαραγκουδάκης	Πέτρος	Θεοχάρης	1860
5.	Παπαγιαννάκης	Σπυρίδων	Ιωάννης	1860
6.	Χαλβαδάκης	Γεώργιος	Κων/νος	1860

ΣΧΟΛΙΑ

Εύφημες μνείες

του Βαγγέλη Θ. Κακατσάκη (από τα «Χανιώτικα Νέα»)

Και χάρηκε σφόδρα ο Άγιος

ΟΛΟΙ ΟΙ ΔΡΟΜΟΙ της άλλοτε επαρχίας των Αποκορώνων οδηγούσαν, ενώ κατηφόριζε ο ήλιος για να βασιλέψει, την Κυριακή 9 Αυγούστου στο Καρύδι, όπου στο ανακαινισθέν (χάρης βασικά σε δύο ανθρώπους τον π. Δωροθέο και τον Μιχαήλ Ανδριανάκη να τους μνημονεύουμε) μοναστήρι τ' Αϊ Γιώργη, ύστερα από πρόσκληση της Ομοσπονδίας των Αποκορωνιώτικων Σωματείων και του δήμου Βάμου, θα τελεείτο παναποκορωνιώτικος εσπερινός και θα γινόταν η παρουσίαση του βιβλίου που έγραψε ο και γενικός διευθυντής του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών και Μελετών "Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος", αλλά και αντιπρόεδρος του Δ.Σ. του Κοινοφελούς Ιδρύματος "Αγία Σοφία" Νίκος Παπαδάκης για τον Λεωνίδα Μαλέκο-Παπαμαλέκο, από τον εκλεκτό τακτικό συνεργάτη της εφημερίδας μας ιστορικό ερευνητή Χαράλαμπο Μπουρνάζο. Και ξετρούλιαζαν οι αυλές και τα σώχωρα του παλαιϊκού Μοναστηριού από Αποκορωνιώτες κυρίως, αλλά όχι μόνο, που συναθροίστηκαν ενθάδε εκ περάτων στη μέσα φωνή τους υπακούοντας. Και εμνήσθη ημερών αρχαίων ο Άγιος και χάρηκε σφόδρα που τον θυμήθηκαν οι συνεπαρχιώτες του, όπως δήλωσε δια του εκπροσώπου του, του μοναδικού μοναχού άρχοντα ηγουμένου του π. Δωρόθεου Χαροκοπάκη. Ιδιαίτερος γιατί το αίτιο της συνάθροισης ήταν η γνωριμία των πολλών μ' έναν "αλαφροίσκιωτο" ήρωα που ξόδεψε τη ζωή του πολεμώντας με δράκους, για την ιδέα της ελευθερίας... [...]

Ο Χρυσός του μπουρνάξειου ύφους

"Δέχτηκα ευχαρίστως να μιλήσω για το βιβλίο του Νίκου Παπαδάκη επειδή και οι δύο είμαστε ομοιοπαθείς, πάσχοντες από την ίδια ανίατη ασθένεια που ως φαίνεται είναι μεταδοτική και την εκολήσατε κι εσείς, όσοι δεν την είχατε από τα πριν. Για να 'ρχεσθε τέτοιαν ώρα μαγική που ξεμυαλίζει η ομορφιά της αυγουστιάτικης νύχτας, "νύχτας γιομάτης θάματα, νύχτας σπαρμένης μάγια", ως θα την έλεγε ο Διονύσιος Σολωμός. Κι αντίς να πάτε σε χίλιους δύο τόπους μαγικούς, έρχεσθε ευχαρίστως και κλείνεσθε στον αυλόγυρο ετούτου του παλαιϊκού μοναστηριού, για ν' ακούσετε να μιλούν για αλαφροίσκιωτους προγόνους κρητικούς, που 22 από τα 42 τους χρόνια απαρνούμενοι τη ζωή, "το μέγα καλό και πρώτο" (Δ. Σολωμός), μ' όλα τα αγαθά της, για χάρη της ιδέας της ελευθερίας, που της χάρισε στο τέλος και τη ζωή τους την ίδια για να 'μαστε εμείς ελεύθεροι απόψε εδώ.

Η φιλόμουσος ομήγουρς σας είναι και μια παρηγορία, ελπίδα και εγγύηση ότι δεν επήγαν όλα "πυρ πυριού και άνεμος τ' ανέμου" (Π. Πρεβελάκης) αλλά πως οι αξίες που αποτελούν την ψυχική περιουσία της πατρίδας ζουν, οδηγούν, εμπνέουν και συγκινούν και σε ζοφερούς καιρούς σαν τους σημερινούς. Και οφείλομε χάριτες πολλές στον Νίκο Παπαδάκη και στην Ομοσπονδία των Σωματείων του Αποκορώνου που μας έσμιξαν απόψε εδώ, για να τιμήσουμε τούτες τις αξίες και τα λαμπρά παλικάρια που θυσιάστηκαν γι' αυτές".

Κανένα σχόλιο στον επίλογο της ομιλίας του Χαράλαμπου Μπουρνάζου. Για να φανεί ατόφιος ο χρυσός του μπουρνάξειου ύφους που αντανακλά το μπουρνάξειο ήθος. Πλην της παρατήρησης ότι, εκτός από μαθήματα ιστορίας, όπως είπε ο Νίκος Παπαδάκης που τον ονόμασε "Διδάσκαλον της Κρήτης", παρέδωσε επίσης και μαθήματα λογοτεχνίας. Τι κρέμα αλήθεια τα που έχει γράψει (κι αν έχει γράψει) ο κυριολεκτικά και μεταφορικά Ελευθεροπολίτης Χαράλαμπος Μπουρνάζος, να μην έχουν πάρει ακόμα τη μορφή βιβλίου.

Το παλιό σχολείο των Αρμένων

ΟΝΟΜΑΖΟΜΑΙ Μπομπ (Ρόμπερτ) Σινκλέρ. Για ένα πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα ζω με τη γυναίκα μου Τζούντιθ σε ένα σπίτι, στο παλιό σχολείο των Αρμένων. Τον υπόλοιπο καιρό τον περνάμε στο Λονδίνο όπου και εργαζόμαστε, αλλά όταν συνταξιοδοτηθούμε σχεδιάζουμε να μένουμε περισσότερο στην Κρήτη.

Ταξιδεύουμε στην Ελλάδα, ιδιαίτερα στην Κρήτη, από το 1986. Πηγαίναμε από χωριό σε χωριό, μέναμε σε ενοικιαζόμενα δωμάτια και εξερευνούσαμε το νησί. Όσο πιο πολύ ερχόμασταν τόσο πιο πολύ μας άρεσε, ιδίως οι άνθρωποι και ο τρόπος ζωής τους. Με τους ανθρώπους της Κρήτης όμως υπάρχει κάτι το ιδιαίτερο.

Το 1988 μάθαμε ότι πουλιόταν ένα σπίτι στους Αρμένους. Πήγαμε και το είδαμε. Το χωριό το γνωρίζαμε ήδη έχοντας περάσει πολλές φορές πριν. Αυτή ήταν λοιπόν η αρχή μιας νέας ζωής για μας. Καθώς τα παιδιά μας έχουν μεγαλώσει, έχουν τις δικές τους οικογένειες μπορούσαμε πλέον και εμείς να ξεκινήσουμε μια νέα περιπέτεια στους Αρμένους (αφού πουλήσαμε ένα μεγάλο σπίτι στο Λονδίνο, πήραμε ένα μικρότερο εξασφαλίζοντας παράλληλα χρήματα για το σπίτι στους Αρμένους).

Μάθαμε τότε ότι το σπίτι αυτό ήταν το κτίριο του παλιού σχολείου, το οποίο λειτουργούσε μέχρι το 1960 οπότε και μεταστεγάστηκε σε ένα μεγαλύτερο στον κεντρικό δρόμο του χωριού. Σαν σπίτι οι αρχικές αίθουσες διδασκαλίας είχαν μετατραπεί με την κατασκευή χωρισμάτων σε καθιστικό, υπνοδωμάτια και κουζίνα για τις ανάγκες των ιδιοκτητών (οικογένεια Σκανδάλη). Με την αφαίρεση όμως αυτών των χωρισμάτων η μορφή του κτηρίου επανήλθε

όπως ήταν πριν το 1960. Επίσης έγιναν και αρκετές άλλες μετατροπές, αρκετά δαπανηρές. Για παράδειγμα η αρχική οροφή ήταν επίπεδη και είχε αντικατασταθεί με την επικλινή οροφή. Βέβαια δε γνωρίζουμε πότε.

Επιθυμία μας ήταν να επισκευάσουμε το κτίριο όσο καλύτερα μπορούσαμε με σεβασμό στην αρχική αρχιτεκτονική του σχολικού κτιρίου, αλλά να είναι και λειτουργικό για εμάς. Επιπλέον συμφωνήσαμε ότι οποιαδήποτε προσθήκη θα πρέπει να ξεχωρίζει από το παλιό κτίριο.

Το 2001 έχοντας ολοκληρώσει τις περισσότερες εργασίες καταφέραμε να μείνουμε για πρώτη φορά και από τις αρχές του 2002 μείναμε για περισσότερο από 6 μήνες. Από τότε και κάθε χρόνο οι χωριανοί μας «ανέχονται» κατά καιρούς. Ο κήπος διαμορφώθηκε, δεν τελειώσε. Στην πραγματικότητα τίποτα δεν τελειώνει, υπάρχει πάντα το αύριο.

Πολλοί είναι αυτοί που θυμούνται το κτίριο σαν το παλιό τους σχολείο. Αρκετοί από αυτούς θέλησαν να ρίξουν μια ματιά ξανά στο εσωτερικό του, ίσως για τελευταία φορά, και οι σκέψεις τους πήγαν σχεδόν πενήντα χρόνια πίσω όταν στο κτίριο αυτό ακούγονταν ακόμα οι φωνές των παιδιών.

Το 2006 πέθανε η ενενητατετράχρονη μητέρα μου παironοντας μαζί της πολλά που δεν έμαθα, πολλές αναπάντητες ερωτήσεις για αυτήν αλλά και για τους προγόνους μου, αλλά οι φωτογραφίες και τα έγγραφα που άφησε μαρτυρούν την ιστορία της οικογένειάς μου.

Στα υπόλοιπα χρόνια που μένουν θα ήταν πολύ όμορφο να δημιουργήσω ένα αρχείο και μια εικόνα για το παλιό σχολείο όπως ήταν,

λέγοντας στα παιδιά μας και στα παιδιά τους για τη ζωή σε αυτό. Για να το κάνω όμως αυτό θα ήθελα τη βοήθεια των παλιών μαθητών του για να τους ρωτήσω ή ακόμα με τη βοήθεια των νεότερων φίλων και των οικογενειών τους να καταγράψω ό,τι θυμούνται από το παλιό σχολείο, για τους δασκάλους τους, για τους φίλους τους, καθώς επίσης να βρω φωτογραφίες και έγγραφα από εκείνο τον καιρό.

Δεν έχει σημασία αν η συνεισφορά σας είναι μικρή ή μεγάλη και επίσης αν θέλετε να μείνετε ανώνυμοι θα γίνει σεβαστό.

Έχω ήδη ανοίξει ένα φάκελο και συγκεντρώνω υλικό και νομίζω ότι γνωρίζω αρκετά πράγματα για το κτίριο ώστε να δημιουργήσω κατά προσέγγιση εικόνες του σχολείου από τον εσωτερικό, εξωτερικό και περιβάλλοντα χώρο. Όταν είμαι έτοιμος θα τις εκδώσω και μπορείτε να μου πείτε τα τυχόν λάθη.

Έχω ξεκινήσει να συγκεντρώνω αντικείμενα που βρήκα κατά τη διάρκεια της επισκευής του κτιρίου, τη σχολική σημαία με το κοντάρι, ένα σιδερένιο θρανίο, μερικά παράθυρα και παραθυρόφυλλα. Επίσης έχω βρει και άλλα σχολικά αντικείμενα. Σκοπός μου είναι να μετατρέψω το εργαστήριό μου σε σχολικό μουσείο ανοικτό και με ελεύθερη είσοδο σε όποιον θέλει να το επισκεφτεί όποτε είμαστε εμείς στο χωριό.

Εάν λοιπόν θέλετε να μάθουμε περισσότερα πράγματα για το παλιό σχολείο των Αρμένων παρακαλώ βοηθήστε με και ποιος ξέρει, σύντομα εσείς και οι επόμενες γενιές μπορούν να το βλέπουν στο διαδίκτυο.

Σας ευχαριστώ.
Μπομπ (Ρόμπερτ) Σινκλέρ

ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΜΑΣ

Εκτεταμένες αναφορές, στο φύλλο που έχετε στα χέρια σας, για τις πηγές της ιστορίας του χωριού μας, τη διαφύλαξη και ανάδειξή τους. Με την ευκαιρία δημοσιεύουμε μέρος ενός κειμένου που δημοσιεύθηκε στο τεύχος 14 το φθινόπωρο του 1999, και αναφέρεται στο αρχείο του Δημοτικού Σχολείου. Σήμερα το αρχείο του σχολείου όχι μόνο δεν συντηρήθηκε - αναδείχθηκε, αλλά έχει εξαφανισθεί. Ερωτάτε κάθε αρμόδιος πού να βρίσκεται άραγε;

Γ. Τ.

Πλούσιο υλικό για τους μελετητές της Ιστορίας του χωριού μας βρίσκεται στο κτήριο του Δημοτικού Σχολείου. Είναι το αρχείο του σχολείου, από την ίδρυσή του μέχρι από τα τελευταία χρόνια λειτουργίας του. Αποτελείται από Μαθητολόγια, Βιβλία Πιστοποιητικών, Πρωτόκολλο, Βιβλίο πρακτικών σχολικής εφορίας, Φάκελο εισερχομένων εγγράφων, Βιβλίο ιστορίας του σχολείου κλπ. Δυστυχώς οι συνθήκες φύλαξής του, ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια, δεν είναι οι καλύτερες, με αποτέλεσμα μέρος του, άγνωστο πόσο, να έχει χαθεί ή καταστραφεί και το υπόλοιπο να έχει κακά χάλια. Η ιστορία του σχολείου είναι σημαντικό μέρος της ιστορίας του χωριού από όπου μπορούν να αντληθούν πολύτιμες πληροφορίες και συμπεράσματα, ιδιαίτερα για την κοινωνική κατάσταση και την ζωή του χωριού μας. Οι δάσκαλοι, το πλήθος των μαθητών, τα προγράμματα και τα μαθήματα διδασκαλίας, οι βαθμοί, οι προαγωγές, τα εποπτικά μέσα τα σχολικά βοηθήματα και τα βιβλία, ο αριθμός των μαθητών και η συμπεριφορά τους, οι μη διδακτικές δραστηριότητες αργότερα τα συσσίτια και ο σχολικός κήπος κ.λπ. είναι θέματα που θα πρέπει να καταγραφούν όσο υπάρχουν ακόμα διαθέσιμες πηγές.

Σήμερα δημοσιεύουμε μερικές σελίδες που αναφέρονται στην ιστορία του σχολείου. Τις σελίδες αυτές, τις αντιγράψαμε επειδή η "αρμοδία" τοπική αρχή αρνήθηκε να θέσει στην διάθεσή μας, αντίγραφο τους ή τρόπο μελέτης τους. Δυστυχώς δεν έχουμε τίποτα άλλο στη διάθεσή μας.

Ας ελπίσουμε ότι σύντομα θα σταματήσει αυτή η αδιαφορία, και το αρχείο θα φυλαχθεί, θα συντηρηθεί και θα τεθεί στη διάθεση όσων επιθυμούν να το μελετήσουν.

Γιάννης Σ. Τσακίρακις
Σεπτέμβρης 1999

Ανέγερσις διδακτηρίου

Το διδακτήριον ανηγέρθη κατά το έτος 1879 δαπάναις της κοινότητος Αρμένων Αποκορώνου. Δι' ερανικού καταλόγου, συνταχθέντος υπό των προκρίτων της Κοινότητος εισεπράχθη το δαπανηθέν ποσόν, ευχαρίστως και άνευ δυστροπίας και διετέθη δια την ανέγερσιν.

Η ανέγερσις εγένετο επί του γηπέδου της Κοινότητος ονομαζομένου "Χοντροληά". Η ονομασία προήλθεν από την πελώριαν ελαία η οποία είχε φυτρώσει ως αγρία και ενεβολίασθη ήμερη, τσουνάτη υπό των κατοίκων.

Εξελέγη το μέρος αυτό διότι τότε ήτο το μέσον του χωριού και απείχεν πολύ από την Τουρκική συνοικίαν, η οποία κατελάμβανε την βορειοδυτική πλευράν της Κοινότητος.

Ίδρυσις του σχολείου

Το σχολείον ιδρύθη κατά το έτος 1885 με τας τέσσαρας κατώτερας τάξεις και χωριστήν την φοίτησιν αρρένων και θηλέων. Η χρονολογία αυτή σημαίνει την ίδρυσιν σχολείου δημοσίου, καθ' ότι προηγουμένως υπήρχον σχολεία μονοτάξιου τύπου εις τα οποία εδίδασκον διδάσκαλοι, ουχι βεβαίως πτυχιούχοι της εποχής των, αλλά περισσότερον εγγράμματοι των άλλων κατοίκων. Ως ιδιωτικοί οι διδάσκαλοι αυτό πληρώνοντο υπό των γονέων των μαθητών.

Τοιούτοι δάσκαλοι οίτινες εδίδασκον ως ιδιωτικοί ήσαν: Χρήστος Καλλιβερέτακης, Λαμπροκλής Βιστάκης, Χρυσάνθη Αναστασιάδου, Μαρία Βιστάκη, Πέτρος Θεοδωράκης

Προαγωγή του σχολείου

Επειδή οι Αρμένιοι ήσαν κέντρον του τέως Δήμου Αρμένων του 4ου της Επαρχίας Αποκορώνου και ήτο το μόνον χωριόν εις το οποίον υπήρχεν διδακτήριον δαπάναις της Κοινότητος και εις το οποίον ενεγράφοντο μαθηταί ερχόμενοι εξ όλου του Δήμου, δια τούτο το σχολείον από κατώτερον δημοτικό όπου ήτο με τέσσαρας τάξεις, Πρώτη, Δευτέρα, Τρίτη, Τετάρτη, προήχθη εις ανώτερον Δημοτικόν Σχολείον με προσθήκην δύο ακόμη τάξεις Πέμπτην και Έκτην. Η προαγωγή του σχολείου εγένετο επί Κρητικής Πολιτείας εν έτει 1909 και το γεγονός τούτο εορτάσθη ως ευτυχές γεγονός, υπό των διδασκάλων, των αρχών και πολλών κατοίκων.

Διδάσκαλοι κατώτερον σχολείου δημοσίου διδάξαντες εις Αρμένους:

- 1) Καλλιβερέτακης Χρήστος εξ Αρμένων
- 2) Ανδρουλάκης Κωνσταντίνος εκ Ρεθύμνου
- 3) Καλογιαννίδης Λεωνίδας εκ Παλ. Ελλάδος
- 4) Μανιουδάκης Κωνσταντίνος εκ Προβάργματος
- 5) Μπιράκης Ιωσήφ εκ Ρεθύμνου
- 6) Καραγιαννάκης Μάρκος εκ Φρε
- 7) Λουλουδάκης Νικόλαος εκ Χανίων
- 8) Φραντζεσκάκης Γεώργιος εκ Βάμου
- 9) Παπαγιαννάκης Σπυρίδων εξ Αρμένων
- 10) Λαγουμιτζάκης Ιωάννης εκ Φρε
- 11) Ανδριανή Πανηγυράκη εξ Αρμένων
- 12) Ελένη Καραπατάκη

Διδάσκαλοι διδάξαντες εις το ανώτερον Δημ. Σχολείον:

- 1) Γ. Προβιάδης
- 2) Μεν. Σαβάκης
- 3) Ελένη Βιριράκη εξ Αρμένων
- 4) Αικατερίνη Ρουλάκη
- 5) Αγγελική Καβρουλάκη εξ Αρμένων
- 6) Ι. Μεσαρχάκης
- 7) Ελένη Δαρατσιαννάκη
- 8) Ιωάννης Περάκης
- 9) Ευστάθιος Τζομπανάκης εκ Προβάργματος
- 10) Δημοσθένης Παπαμάρκου εκ Νέου Χωριού
- 11) Ανδριανή Πανηγυράκη εξ Αρμένων
- 12) Αναστασία Παπαγιαννάκη εξ Αρμένων
- 13) Ευρυδίκη Τζουστάκη εξ Αρμένων
- 14) Αναστασία Θεοδωράκη εξ Αρμένων
- 15) Παράσχος Σταυρίδης
- 16) Μαρία Παπαγιαννάκη εξ Αρμένων
- 17) Ελευθέριος Παπουτσάκης εξ Αρμένων
- 18) Ιωάννης Χαραλαμπάκης εξ Αρμένων
- 19) Υακινήτη Αρδαχθιαννάκη εξ Αρμένων
- 20) Δήμητρα Κελαϊδή εκ Νέου Χωριού
- 21) Μαρία Σκανδάλη εξ Αρμένων
- 22) Δέσποινα Αγιανιωτάκη εξ Ιεράπετρας
- 23) Αθηνά Χαρίτου εκ Καλυβών
- 24) Αικατερίνη Τζουστάκη εξ Αρμένων
- 25) Ευλαμπία Παπαδάκη εκ Πλάκας
- 26) Νικόλαος Βαγιωνάκης εκ Νέου Χωριού
- 27) Μαρία Πολάκη εκ Σφακίων
- 28) Χρήστος Καλλιτσάκης εκ Μαχαιρών
- 29) Ιωάννα Κεκεδάκη εκ Πεμονίων
- 30) Χρήστος Ι. Πετράκης από την Ασι Γωνιά
- 31) Κοτζαμπασάκη Στέλλα
- 32) Δημήτριος Κ. Παπαδομανωλάκης από τους Μαχαιρούς Αποκ.
- 33) Γεώργιος Εντ. Κατράκης από Χανιά 1984-85
- 34) Ε. Σπαντιδάκης 1985-87

Αυτοί που φεύγουν...

Η «Ελευθερόπολις» εκφράζει τα θερμά της συλλυπητήρια σε όλους του συγγενείς των αποβιώσαντων συγχωριανών μας.

Αποβιώσαντες

- Πέθανε στις 5 Σεπτεμβρίου 2009 στους Αρμένους και ετάφη στο κοιμητήριο του Προφήτη Ηλία η Αργυρώ Καβρουλάκη, ετών 76.
- Πέθανε στις 26 Ιουλίου 2009 στους Αρμένους και ετάφη στο κοιμητήριο του Προφήτη Ηλία η Ελένη Βιριράκη, ετών 77. Η Ελένη ήταν σύζυγος Γεωργίου και μητέρα της Κορνηλίας, του Αντώνη και της Αργεντίνης.

Η Ελένη γεννήθηκε κι ανατράφηκε σε μια δύσκολη και βασανισμένη, για όλη τη γενιά της εποχή. Προικισμένη με ανθρώπινα χαρίσματα, καλοσύνη, εργατικότητα ευγένεια και σεβασμό για τους συνανθρώπους της. Παντρεύτηκε και συμβίωσε αρμονικά με

τον Γιώργο Βιριράκη στο πλευρό του οποίου στάθηκε με στοργή και αφοσίωση στις εύκολες και στις δύσκολες ώρες τις ζωής τους. Είχαν την τύχη να κάνουν τρία παιδιά και να τα δουν μεγάλα. Έζησε αθόρυβα και σεμνά, Στάθηκε σε όλες τις χαρές και τις λύπες των οικογενειών μας κάνοντας αισθητή την παρουσία της σε όλη τη γειτονιά από την οποία θα μας λείψει.

Έφυγε απρόσμενα και άφησε βαθιά τα χνάρια ενός καλού ανθρώπου.

Γ. Τ.

- Εις μνήμη της χωριανής μας Ελένης Βιριράκη που πέθανε την 25 Ιουλίου 2009 και κηδεύτηκε στο Νεκροταφείο μας και αντί στεφάνου κατετέθησαν για το πρόγραμμα «βοήθεια στο σπίτι.» της Κοινοφελούς Επιχείρησης του Δήμου Αρμένων τα παρακάτω ποσά:
Ο σύζυγος της εκλιπούσας Γεώργιος Βιριράκης και τα τέκνα Κορνηλία, Αντώνης, Αργεντινή 500€, Νικόλαος και Σμαράγδη Βιριράκη 100€, Κορνηλία Νικολάου Βιριράκη 50€, Ανώνυμος 50€, Οικογένεια Μαργαρίτας Θεοδωσάκη 400€, τα ανίψια της εκλιπούσας: Σοφοκλής Παντελάκης, Γιώργος Βασιλάκης, Κώστας Βασιλάκης, Μιχάλης Βασιλάκης 200€.

Δωρεές στην εφημερίδα μας

Το περασμένο τρίμηνο λάβαμε από τους αγαπητούς αναγνώστες τα παρακάτω ποσά ως οικονομική ενίσχυση της εφημερίδας μας.

Ζκέρης Βασίλης	20€
Παπαδάκης Γιώργος του Χαραλάμπους	30€
Πολυχρόνης Πολυχρονάκης του Μιχαήλ	50€
Αιδ. Πολυχρονιάδης Δημήτρης	50€
Τσακιράκης Λευτέρης	15€
Μπουλιτσάκη Μαριάνθη	30€
Πριπάκη Δημήτρη	20€
Μαντωνανάκη Τούλα	30€
Ζαβραδινού Ελπίδα	20€
Φρεσκάκης Μανούσος	30€
Κουράκης Θεόδωρος	30€
Βαρδάκης Κωνσταντίνος	
50 Δολ. Αυστραλίας	23€
Οικογένεια Γεωργίου Βιριράκη στη μνήμη Ελένης Βιριράκη	50€
Φρεσκάκη Αργυρώ	20€
Ανώνυμη	50€
Πριπάκη - Κουντάνη Μαίρη	50€
Καλλιβρετάκη - Νικολάου Ευαγγελία	20€
Τσουβαλάκη Αναστασία	30€
Πολυχρόνης Πολυχρονάκης του Γεωργίου	70€
Βαλαδάκη Επαμεινώνδα (Κουρνά)	30€
Μαστραντωνάκης Μιχάλης (Πεμόνια)	30€
Μπουντάκης Γιάννης	50€
Μπουντάκης Τάκης	40€
Οικογένεια Κοκκάκη Λευτέρη στη μνήμη του	50€
Ψωμάς Γιώργος	50€
Χαραλαμπίκη Ειρήνη	50€
Μαντωνανάκης Στέλιος	50€
Βιριράκης Αντώνης στη μνήμη της μητέρας του Ελένης Βιριράκη	30€
Παντελάκη Όλγα στη μνήμη της αδερφής της Ελένης Βιριράκη	50€
Χαριτάκη - Κόρκου Τέρψη	50€
Χαριτάκη - Ρούμελι Μαίρη	50€
Ζκέρης Βασίλης	20€

Τους ευχαριστούμε όλους θερμά.

Οι οικονομικές προσφορές μπορούν να κατατίθενται στο λογαριασμό 156/761034-33 της Εθνικής Τράπεζας ή να αποστέλλονται με ταχυδρομική επιταγή στη διεύθυνση: Τσακιράκης Γιάννης, Σουηίου 124, 173 42 Αγ. Δημήτριος και στη συνέχεια να ενημερώνετε την εφημερίδα στο τηλέφωνο 9916613, για να σας σταλεί η σχετική απόδειξη.

Η "Ε" θέλοντας να είναι συνεπής ως προς το χρόνο έκδοσής της, ενημερώνει τους αγαπητούς συνεργάτες της ότι η ύλη που θα δημοσιευθεί στο επόμενο φύλλο θα πρέπει να έχει φτάσει στην εφημερίδα μέχρι 20/11/2009.

ΔΩΡΕΕΣ ΣΤΗΝ ΕΝΟΡΙΑ

Στην Ενορία Αρμένων προσέφεραν τα παρακάτω:

Η κ. Αθήνα χήρα Γεωργίου Στυλιανάκη, το γένος Βουτσαδάκη από τη Νότια Αφρική, καταγωγή Αρμένους προσέφερε το ποσό των 3.000 € για τον ελαιοχρωματισμό μέσα και έξω του Προφήτη Ηλία.

Εις μνήμη Τερεζάκη Ιωάννου, η σύζυγος του προσέφερε το ποσόν των 150€

Η οικογένεια Θρασύβουλου Πολάκη (Εν. Κήπω) πρόσφεραν το στολισμό αγιογραφιών Προφήτη Ηλία και της Κοίμησης της Θεοτόκου.

Η οικογένεια Λουράκη Εμμανουήλ προσέφερε το ποσόν των 50€ αντί στεφάνου για την εξαδέλφη και θεία Ελένη Βιριράκη, επίσης το ποσόν των 200€ εις μνήμη της Ευαγγελίας Λουράκη

Η οικογένεια Γαλανάκη Γιώργου πρόσφερε το ποσό των 100€

Η οικογένεια Ζαχάρη Καβρουλάκη εις μνήμη του πρόσφερε το ποσό των 100€.

Η οικογένεια Γεωργίου Βιριράκη πρόσφερε το ποσό των 100€, για τις ανάγκες του Ι. Ν. Προφήτη Ηλία.

Η οικογένεια Κορνηλίας και Εμμανουήλ Χατζηδάκη πρόσφερε το ποσό των 100€, για τις ανάγκες του Ι. Ν. Προφήτη Ηλία.

Η οικογένεια Κοκογιαννάκη Νίκου πρόσφερε το ποσό των 50€ στη μνήμη Γεωργίου Ξενάκη.

Η οικογένεια Βουτσαδάκη Μιχαήλ προσέφερε τον ελαιοχρωματισμό μέσα και έξω της εκκλησίας της Κοίμησης της Θεοτόκου τη διαμόρφωση εξωτερικού χώρου αυλής, και 2 πόρτες και 4 παγκάκια.

Η Μαρία Ορφανάκη χήρα Ευαγγέλου πρόσφερε 3 κιλά κεριά στη χάρη της Κοίμησης της Θεοτόκου.

Κατά την κλήρωση λαχνών δύο αρνιών στη γιορτή της Κοίμησης της Θεοτόκου κέρδισαν, το Νο 63 Κοτρωνάκη Γεωργία, και το Νο 136 Γαλανάκης Γεώργιος.

Για το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος
παπά-Μανώλης Νικολακάκης

Νέο Διοικητικό Συμβούλιο

Νέο 5μελές Διοικητικό Συμβούλιο εξελέγη στην Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Αποκορώνου και Σφακίων. Σύμφωνα με το αποτέλεσμα των αρχαιρεσιών και την ανασύνθεση του Δ.Σ., το νέο Δ.Σ. της Ένωσης συγκροτείται ως εξής: Πρόεδρος Βουτσαδάκης Σπύρος, Αντιπρόεδρος Βολακάκης Εμμανουήλ, Γραμματέας Σαβιολάκης Ιωσήφ, Ταμίας Τσιλεδάκης Παύλος, Μέλος Κοκκινάκης Νικήτας.

Η τσικουδιά

ΚΑΠΟΥ ΣΤΗ ΜΕΣΗ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ, σε ένα πολύ παλιό σπίτι χτισμένο πριν από 150 χρόνια, μένη από τότε η οικογένεια του παππού μου. Περνώντας κανείς από έξω του φαντάζει επιβλητικό αλλά συνάμα και πολύ φιλόξενο. Το χαρακτηρίζει το πέτρινο χτίσιμο του οι καμάρες οι ξύλινες πόρτες με τα μεγάλα μαύρα κλειδιά.

Μέσα του όμως φιλοξενεί ακόμα ένα μεγάλο θησαυρό που τώρα πια είναι πολύ σπάνιο να βρεις ακόμα και στα σπίτια που προσπάθησαν να τα διατηρήσουν όπως ήταν.

Έχει ακόμα το πατητήρι με το δοχείο του και λίγο πιο πέρα ανάμεσα στα λουλούδια το καζάνι που έβγαζαν αργότερα την τσικουδιά, τις αποθήκες με τα βαρέλια αλλά και τον φούρνο που είχε κάθε σπίτι εκείνη την εποχή.

Υπάρχει λοιπόν μια μεγάλη κατασκευή την εποχή εκείνη του γονιού μας σήμαινε νοικοκυριό, αρχοντιά, πλούτο. Είναι όλα αυτά που χρησιμοποιούν για το φτιάξιμο του κρασιού και εν συνεχεία της ρακί - τσικουδιάς. Αυτό θα εξιστορήσουμε εμείς τώρα το πως φτιαχνόταν από την αρχή μέχρι το τέλος.

Ο παππούς μου λοιπόν στα νιάτα του είχε πολλά αμπέλια που ήθελαν το σκάψιμο τους αργότερα το κλάδεμα για να μείνουν μόνο οι καλοί βλαστοί που θα είχαν τη δύναμη να θρέψουν μεγάλα και καλά σταφύλια. Τις νύχτες πήγαιναν και τα ράντιζαν με ένα μίγμα που το έφτιαχνα μαζί με την γιαγιά από ασβέστη και γαλαζόπετρα για να μην χαλάνε τα σταφύλια από διάφορα παράσιτα.

Τον Σεπτέμβριο μήνα όλα είναι έτοιμα και μια μεγάλη παρέα από άτομα της οικογένειας πάνε για την περισυλλογή των σταφυλιών που μεταφερόταν σε μεγάλες ψάθινες κοφίνες που τις κουβαλούσαν τα γαϊδουράκια που είχαν. Όλα αυτά τα σταφύλια τα έβαζαν στο πατητήρι που ήταν φτιαγμένο για να χωράει πολλές οκάδες σταφύλια μετά άρχιζαν να

τα πατούν με δύναμη αλλά και τέχνη ώσπου να φύγει όλος ο μούστος από τα στράφυλα. Μετά τα έκαναν ένα σωρό σε μια γωνιά του πατητηριού τα σκέπαζαν με σανίδες και καντονάδες πέτρες και τα άφηναν μέχρι το πρωί να στραγγίζουν καλά.

Ύστερα μάζευαν την επόμενη τα στράφυλα και τα έβαζαν σε σιδερένια βαρέλια καλά πατημένα και στο τέλος έβαζαν άμμο και πέτρες για να μην εξατμίζουν ένα σακί. Τον Οκτώβριο το καζάνι ετοιμάζεται, γανώνεται από το γανωματή και για τη συντήρηση του μετάλλου και την καλή ποιότητα της τσικουδιάς. Η φωτιά ανάβει και τα στράφυλα τοποθετούνται μέσα στο καζάνι πάνω σε ταβλιά για να μην κολλήσουν στο μέταλλο.

Μετά μπαίνουν 2 κουβάδες νερό και το καζάνι σφραγίζεται. Δίπλα στο καζάνι υπάρχει ένα βαθύ δοχείο και μέσα έχει παγωμένο νερό, που μέσα του περνά μια κυκλική σωλήνα. Αυτό κάνει το τον ατμό να υγροποιείται, Σε μισή ώρα αρχίζει να βγαίνει το πρωτοράκι και χρησιμοποιείται για ιατρικούς σκοπούς. Σε λίγο βγαίνει η κανονική τσικουδιά και στο τέλος όσο τέλος χάνει τη δύναμή της. Η διαδικασία ξεκινάει από την αρχή, καθαρίσμα κ.λπ.

Μαρία Γιανναράκη

ARMENIANH KOYZINA

Κόκκινες λιαστές ντομάτες

6 ιδέες με λιαστές ντομάτες

ΟΔΗΓΙΕΣ

1. Πλένουμε καλά και κόβουμε στα τέσσερα ντομάτες κρεμαστές σφιχτές, ώριμες, μεσαίου μεγέθους.
2. Τις απλώνουμε σε ένα ταψί και τις αλατίζουμε με - κατά προτίμηση θαλασσινό - χοντρό αλάτι.
3. Τις λιάζουμε για 2-3 μέρες - ανάλογα με τον ήλιο-σκεπασμένες με ένα τουλί, για να τις προστατεύσουμε από τα έντομα. Η φλούδα πρέπει να ακουμπάει στο ταψί.
4. Όταν αφυδατωθούν τις βάζουμε σε βάζο το οποίο γεμίζουμε ελαιόλαδο.
5. Για να τις αρωματίσουμε βάζουμε εάν θέλουμε 2-3 σκελίδες σκόρδο, χονδρό πιπέρι, και ρίγανη. Είναι ένας καλό μεζές για ούζο, κρασάκι και τσικουδιά.

Καλή επιτυχία!

Αργυρώ

Ορφανάκη - Μεγαλακάκη

1. Σάλτσα για ζυμαρικά: Έχοντας συμπυκνωμένη γεύση, είναι ιδανικές για σάλτσα ζυμαρικών. Ετοιμάστε λοιπόν μία απλή σάλτσα ντομάτας για ζυμαρικά και προσθέστε στην αρχή του μαγειρέματος ψιλοκομμένες λιαστές ντομάτες, υπολογίζοντας 2-3 για κάθε μερίδα. Θα προσέξετε μόνο το αλάτι, καθώς κάποιες μάρκες είναι αρκετά αλμυρές.
2. Βινεγκρέτ για σαλάτες: Χτυπήστε στο μπλέντερ 1/3 του φλιτζανιού ελαιόλαδο, 4 κουταλιές ξίδι μπαλσάμικο ή απλό ξίδι, λίγο ξερό βασιλικό και 2 ψιλοκομμένες λιαστές ντομάτες. Ταιριάζει υπέροχα με πράσινα σαλατικά, σε σαλάτες με λευκά τυριά όπως μοτσαρέλα, ανθότυρο, φέτα, μανούρι καθώς και σε σαλάτες με βραστά λαχανικά, κυρίως πατάτες, καρότα, κολοκυνθάκια και μπρόκολο.
3. Ορεκτικό ντιπ: Ψιλοκόψτε 4 λιαστές ντομάτες, 1 κουταλιά κάπαρη, τρίψτε 1 σκελίδα σκόρδο και ανακατέψτε τα με 1 φλιτζάνι κατίκι ή μαλακιά φέτα, λίγη ρίγανη, 1/4 του φλιτζανιού ελαιόλαδο και λίγο ψιλοκομμένο μαϊντανό. Σερβίρετε το ντιπ με ψημένο χωριάτικο ψωμί, με κριτσίνια ή με λαχανικά.
4. Γαρνιτούρα για κρέας: Κόψτε σε μικρούς κύβους 2 κολοκυνθάκια, 1 μελιτζάνα, 1 κόκκινη πιπεριά και 1 ξερό κρεμμύδι. Σοτάρετέ τα για λίγα λεπτά με 1/3 του φλιτζανιού ελαιόλαδο, σε δυνατή φωτιά, μέχρι να μαλακώσουν. Αλατοπιπερώστε τα, προσθέστε 1 κουτάλι βασιλικό και 4 ψιλοκομμένες λιαστές ντομάτες και έχετε μία πεντανόστιμη γαρνιτούρα για κοτόπουλο, μοσχαράκι ή αρνάκι. Εναλλακτικά, ανακατέψτε το παραπάνω μείγμα με μισό πακέτο (250 γραμ.) βρασμένα ζυμαρικά με μικρό σχήμα, λίγη τριμμένη παρμεζάνα ή γραβιέρα για μια πεντανόστιμη σαλάτα ζυμαρικών.
5. Στα λαδερά φαγητά: Ψιλόψτε λιαστές ντομάτες και προσθέστε τις στα λαδερά φαγητά όπως φασολάκια, μπάμιες, αρακά, μπριάμ, γεμιστά.
6. Δώστε γεύση στα μπιφτέκια ή στα κεφτεδάκια: Ετοιμάστε το μείγμα του κιμά και προσθέστε ψιλοκομμένες λιαστές ντομάτες, υπολογίζοντας 5 λιαστές ντομάτες για κάθε μισό κιλό κιμά. Ακόμη καλύτερα, πολτοποιήστε τις ντομάτες με μία ώριμη ντομάτα στο πολυμύξερ ή στο μπλέντερ και προσθέστε τις στο μείγμα του κιμά.

ΕΠΙΤΥΧΟΝΤΕΣ 2009

Η Ζαφειροπούλου Φαίδρα κόρη του Κωνσταντίνου Ζαφειρόπουλου και της Σοφίας Τερεζάκη πέτυχε στο τμήμα Νομικής του Πανεπιστημίου Αθηνών, στην Αθήνα.

Η Βαγιωνάκη Ελένη κόρη του Γιώργου και της Βάβιας Βαγιωνάκη πέτυχε στο τμήμα Διατροφής και Διαιτολογίας του ΤΕΙ Λάρισας, στην Καρδίτσα

Ο Τερεζάκης Νικόλαος γιος του Μιχάλη και της Μαρίας πέτυχε στη Σχολή Ναυτικών Δοκίμων (Μάχιμοι).

Στους επιτυχόντες, η «Ελευθερόπολις» και το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου μας εκφράζουμε τα θερμά συγχαρητήριά μας, ευχόμαστε καλές σπουδές, και πάντα επιτυχίες στη ζωή τους. Στους γονείς και συγγενείς ευχόμαστε να τους χαίρονται και να τους καμαρώνουν.

Μια σημαντική εκδήλωση στη Χαλέπα Χανίων

Μια εκδήλωση μνήμης, οργανωμένη από το δραστήριο Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών και Μελετών "Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος", έγινε στα Χανιά, στις 18 Αυγούστου 2009, με την ευκαιρία των εγκαινίων του εκθεσιακού χώρου μόνιμης έκθεσης

του αυθεντικού αυτοκινήτου της απόπειρας εναντίον του Ελευθερίου Βενιζέλου, στις 6 Ιουνίου 1933. Μαζί με το διάτρητο αυτοκίνητο - κειμήλιο ιστορικής αξίας και σημασίας, στον ίδιο εκθεσιακό χώρο, στεγάζεται και μια πανομοίωτη Ρackerd, η οποία δωρίθηκε από Έλληνες της Αμερικής.

Στην εκδήλωση της 18ης Αυγούστου, προσήλθε πλήθος κόσμου, κάθε ηλικίας, γεγονός που φανερώνει για άλλη μια φορά, πως η μνήμη του Ελευθερίου Βενιζέλου είναι και σήμερα ζωντανή, κι ότι ο κόσμος πατρεύει πάντα το μεγαλοφυή γένη, που μεταμόρφωσε την Εθ-ηίδα της Μεθούνας και την Ψωροκώσταινας, στην μεγάλη ελεύθερη και ισχυρή πατρίδα, με ελεύθερη την Κρήτη και τις άλλες υπόδοχες ελληνικές περιοχές. Χ.ΜΠ.

απολογισμός ενός άξιου κοινοτάρχη

Ένα απόγευμα του Αυγούστου επισκεφθήκαμε στο σπίτι του τον τέως πρόεδρο της Κοινότητας Αρμένων, Δημήτρη Πριπάκη, ο οποίος έκανε ένα σύντομο απολογισμό της πολύχρονης θητείας του στα κοινά του χωριού μας.

ΛΕΓΟΜΑΙ ΠΡΙΠΑΚΗΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ του Νικολάου, τέως πρόεδρος της κοινότητας Αρμένων. Υπηρέτησα την κοινότητα 20 χρόνια από το 1975-78, σύμβουλος του τότε Προέδρου Γεωργίου Μαραγκουδάκη το 1978-82 αντιπρόεδρος και από το 1983-31/12/94 πρόεδρος. Επρόσφερα πολλά στην κοινότητα Αρμένων.

• Στους Αρμένους υπήρχε ένα παλιό δίκτυο ύδρευσης, που είχε βάλει ο τότε πρόεδρος Αντώνης Παπαμαρκάκης. Τότε δεν υπήρχαν τεχνικά μηχανήματα και οι σωλήνες ήταν αμιάντου. Οι σωλήνες ήταν σχεδόν στην επιφάνεια και όταν περνούσαν τα μεγάλα φορτηγά έσπαγαν, με αποτέλεσμα το χωριό να μένει χωρίς νερό. Βρήκα τον κ.

Σήφη Μιχελογιάννη, του είπα το πρόβλημα, φρόντισε, έβγαλε χρήματα και έγινε το κεντρικό δίκτυο υδρεύσεως από την πλατεία έως του Βασιμούλη. Το νέο δίκτυο είναι από ειδικές πλαστικές σωλήνες. Στη μέση του δρόμου σε βάθος 1 και 30 μ. Στη συνέχεια έγινε αντικατάσταση ύδρευσης σε όλο το χωριό. Τελειώνοντας το δίκτυο έγινε η αποκατάσταση του δρόμου με άσφαλο.

• Το χωριό μας είχε ένα μικρό κοινοτικό γραφείο, το οποίο δεν εξυπηρετούσε. Βρέθηκα με τον Νομάρχη και του είπα το πρόβλημα. Έστειλε μηχανικό και δέχτηκε να γίνει αλλού το κοινοτικό γραφείο. Έγινε στην άκρη του περιβολιού της Παναγίας. Ένα σύγχρονο κοινοτικό γραφείο, τώρα που οι κοινότητες καταργήθηκαν εκεί στεγάζεται το πρόγραμμα «Βοήθεια στο σπίτι».

• Αξιοποίηση του χώρου Κουτούτου στη δεξαμενή των Γερμανών και του υπόλοιπου χώρου. Αυτό ήταν μεγάλο και πολυδάπανο έργο. Χρειάστηκε να πάω στην Αθήνα, σε υπουργεία να βγάλω χρήματα για να τελειώσει. Η όλη δαπάνη του έργου ήταν τότε 14.200.000 δραχμές. Εγκαινιάστηκε στις 19/06/94. Αυτό το έργο είναι ένα στολίδι για το χωριό όσοι έρχονται και το βλέπουν δίνουν συγχαρητήρια.

• Στην ορεινή περιοχή του χωριού στη θέση Γαλανές, παλαιότερα υπήρχε ένα μικρό μονοπάτι που τότε μεταφέρανε τα σταφύλια ή τις ελιές με τα γαϊδουράκια. Αυτοί που είχαν την περιουσία εκεί πάνω τα εγκαταλείψανε και το μονοπάτι γέμισε θάμνους και οι ελιές έμειναν αμάζευτες. Τότε σκέφτηκα ότι έπρεπε να γίνει άνοιγμα δρόμου. Βρήκα αυτούς που είχαν περιουσία και μου επετρέψανε να περάσω. Έγινε το άνοιγμα και τώρα πηγαίνουν μικρά φορτηγά και τρακτέρ και μαζεύουν τις ελιές που τόσα χρόνια έμειναν αμάζευτες. Επίσης έγινε ένας μικρός δρόμος στους Ασπρούγους και τώρα και εκεί πηγαίνουν μικρά φορτηγά και μεταφέρουν σταφύλια και ελιές.

• Έγινε διαμόρφωση της εξωτερικής αυλή του προφήτη Ηλία και τσιμεντοστρώθηκε αμέσως.

• Στο διάστημα της θητείας μου έγιναν πολλά, μεγάλα και μικρά έργα αλλά αναφέρω μόνο αυτά τα ολίγα. Επίσης είχα άφογη συνεργασία με το σύλλογο Κριτοβουλιδή. Πολλά χρόνια διοργανώναμε εκδηλώσεις. Άριστη συνεργασία είχα και με την Αγία Σοφία.

• Φεύγοντας από την κοινότητα στις 31/12/94 ύστερα από παράκληση του παπα-Μανώλη και του Σεβασμιότατου Μητροπολίτου Ειρηναίου εδέχτηκα και υπηρέτησα την εκκλησία 4 χρόνια.

Πριπάκης Δημήτρης τέως πρόεδρος κοινότητας Αρμένων

